體例

1. 中文翻譯中，標楷體且以引號「」標示之文字，為擷取自藏文《普賢行願品》頌文漢譯內容。

2. 中文翻譯中方括弧〔〕內的文字，表譯者為使前後文義連貫所加的文字。

3. 中文翻譯中圓括弧（）內的文字，表譯者為補充說明其前術語所使用的文字。

4. 本譯文科判為譯者所加。主要參照原著之科判架構，原著未提及者為譯者就文脈自行建構之科判。

5. 藏文裡所穿插之中括弧[ ]中之數字 67 表示《中華大藏經甘珠爾對勘本第 67 卷》，短破折號-之後數字表示頁數。

略語：

1. DK：《德格版甘珠爾》。DT：《德格版丹珠爾》。PT：《北京版丹珠爾》。NT：《奈塘版丹珠爾》。

2. 《འཕགས་པ་བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་རྒྱལ་པོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ》譯為《聖普賢行願王廣釋》，造論者署名為釋迦友，簡稱《釋迦友釋》。

3. 《འཕགས་པ་བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོའི་བཤད་སྦྱར》譯為《聖普賢行王會釋》，造論者署名為龍樹，簡稱《龍樹釋》。

4. 《འཕགས་པ་བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་འགྲེལ་པ》譯為《聖普賢行願釋》，造論者署名為世親，簡稱《世親釋》。

5. 《འཕགས་པ་བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་རྒྱལ་པོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ》譯為《聖普賢行願王廣釋》，造論者署名為莊嚴賢，簡稱《莊嚴賢釋》。

《德格版西藏大藏經總目錄》編號 No.4012《普賢行願義攝》漢譯本

原作者署名：陳那

漢譯者：蕭智隆[1]

一、序分

（一）經題

[67-1235]༄༅། །རྒྱ་གར་སྐད་དུ། ས་མནྟ་བྷ་དྲ་ཙརྻ་པྲ་ཎི་དྷཱ་ན[2]ཐ་སཾ་གྲ་ཧ་ཀྲི་ཏི་ཨཱ་ཙརྻ་དི[3]ཀ་ནཱ་ག་པཱ་དེ་ན།

梵語曰：Samantabhadra caryāpraṇidhānārthasaṁgraha kriti ācāryadinnāga pādena

བོད་སྐད་དུ། ཀུན་དུ་བཟང་པོའི་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་དོན་ཀུན་བསྡུས་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོའི་ཞབས་ཀྱིས་མཛད་པ།

藏語曰：kun du bzang po`i spyod pa`i smon lam gyi dun kun bsdus te slo dpon

phyogs kyi glang po`i zhabs kyis mdzad pa

漢語曰：普賢行願義攝由軌範師陳那尊者所造

（二）《普賢行願義攝》書首譯禮

སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །

頂禮諸佛菩薩

[1] 本譯注成果屬「藏傳佛典漢譯與人才培育計畫」（法鼓文理學院與欽哲基金會共同出資）獎助成果。特此感謝法鼓文理學院與欽哲基金會，使譯注得以進行。法鼓文理學院副教授廖本聖于拙文譯注與研究期間給予諸多寶貴意見，特此感謝。感謝法鼓文理學院的學友許恬智、郭岩、洪佩英等同學，及維也納大學博士研究邱佩琳給予的種種協助。感謝張昆晟博士給予修改意見。

[2] 依梵文規則應是 ནཱ།。

[3] 依陳那梵文名此處應添加 ནྣ།。

（三）普賢行願義攝

1.普賢行願綱要

ཀུན་དུ་བཟང་པོའི་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་ལ་དོན་རྣམ་པ་བཅུ་ཡོད་དོ། །འདི་ལྟ་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ཕྱག་བྱ་བ་དང་། དེ་ལ་མཆོད་པ་དང་། ཉེས་པ་བཤགས་པ་དང་། བསོད་ནམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རབ་ཏུ་བསྐོར་བར་བསྐུལ་བ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བཞུགས་པར་གསོལ་བ་དང་། དགེ་བའི་རྩ་བ་རབ་ཏུ་བསགས་པ་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བ་དང་། དེའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། དེའི་མཐའ་དང་། དེའི་ལེགས་པའོ། །

普賢行願有十個綱要，如下：頂禮如來、供養彼（如來）、懺悔罪愆、隨喜福德、勸請轉法輪、請如來住世、普皆迴向所累積善根、其細分、其邊際、其善妙（功德）。

2.前行集資淨障概說

དེ་ལ་ཕྱོགས་བཅུའི་ཞིང་དང་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་གཤེགས་པའི་སངས་རྒྱས་[67-1236]རྣམས་ལ་ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱིས་ཕྱག་བྱ་བ་ལས་བརྩམས་ཏེ་གསུངས་པ། ཇི་སྙེད་སུ་དག་ཕྱོགས་བཅུའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །ལུས་ཀྱིས་ནི་ཞིང་གི་རྡུལ་སྙེད་ལ་སོགས་པའོ། །ཡིད་ཀྱིས་ནི་རྡུལ་གཅིག་སྟེང་ན་རྡུལ་སྙེད་ལ་སོགས་པའོ། །ངག་གིས་ནི་དེ་དག་བསྔགས་པ་མི་ཟད་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །

其中，以身語意向存在於十方剎土一切時中的諸佛行頂禮而說「所有十方」等，以身〔頂禮說〕「剎塵數」等，以意〔頂禮說〕「一塵中塵數」等，以語〔頂禮說〕「彼等無盡讚嘆海」等。

མཆོད་པ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། བླ་ན་ཡོད་པ་དང་། བླ་ན་མེད་པའོ། །བླ་ན་ཡོད་པ་ནི། ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་ཏེ། མེ་ཏོག་དམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །བླ་ན་མེད་པ་ནི་མཆོད་པ་གང་རྣམས་བླ་ན་མེད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །

供養分兩項，即「有上」與「無上」。以兩偈頌說明「有上」，即「妙華」等。「無上」即是「所有廣大無上供」等。

རང་བཞིན་དང་གཞི་དང་གནས་ཀྱི་ཉེས་པ་བཤགས་པ་ལས་བརྩམས་ཏེ་གསུངས་པ། འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་གཏི་མུག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །

從「懺悔自性、原因與依處的罪愆」開始說明，即「貪嗔癡」等。

བསོད་ནམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་གསུངས་པ། ཕྱོགས་བཅུའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །

說明「隨喜福德」的範圍，即「十方」等。

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རབ་ཏུ་བསྐོར་བར་བསྐུལ་བ་ལས་བརྩམས་ཏེ་གསུངས་པ། གང་རྣམས་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་སྒྲོན་མ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །

從「勸請一切如來轉法輪」開始說明，即「十方所有世間燈」等。

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བཞུགས་པར་གསོལ་བ་ནི། མྱ་ངན་འདས་སྟོན་གང་བཞེད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །

「請如來住世」即「所有〔欲〕示涅槃〔者〕」等。

དགེ་བའི་རྩ་བ་རབ་ཏུ་བསགས་པ་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བ་ནི། ཕྱག་འཚལ་བ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པའོ། །

「圓滿迴向所積善根」即「禮讚」等所說。

2.正行：普賢行願的細分概說

ཀུན་དུ་བཟང་པོའི་སྨོན་ལམ་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ནི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་གོ། །འདི་ལྟ་སྟེ། བསམ་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་བརྗེད་པ་དང་། མི་ཆགས་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་ཕན་གདགས་པ་དང་། གོ་ཆ་དང་། སྐལ་བ་མཉམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་། འགྲོགས་པ་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་འགྲོགས་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མངོན་དུ་འགྱུར་བ་དང་། དམ་པའི་ཆོས་[67-1237]ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་དང་། མི་ཟད་པའི་མཛོད་རབ་ཏུ་རྙེད་པ་དང་། འཇུག་པ་དང་། སྟོབས་དང་། གཉེན་པོ་དང་། ལས་དང་། རྗེས་སུ་སློབ་པར་བསྔོ་བ་དང་། བསྡུ་བའོ། །

細分普賢願則有十六行相。即如下：意樂、不忘失菩提心、無染加行、利益有情、鎧甲、結交同福緣的菩薩、親近善知識、於如來面前、完全受持正法、獲無盡藏、趨入、力、對治、業、迴向隨學與總攝。

དེ་ལ་བསམ་པ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དགོངས་པ་ཡོངས་སུ་བསྐང་བའི་བསམ་པ་ནི་གང་གསུངས་པ། འདས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་བསམ་པ་ནི། ཕྱོགས་བཅུ་ག་ལའི་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །སེམས་ཅན་ལ་ཕན་པ་དང་བདེ་བའི་བསམ་པ་ནི་གང་གསུངས་པ། ཕྱོགས་བཅུའི་སེམས་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །

其中「意樂」分三項。說明「完全滿足如來密意的意樂」之內容，即「過去諸佛」等。「清淨佛土的意樂」即「十方一切剎」等。說明「利樂有情的意樂」之內容，即「十方有情」等。

གཉེན་པོ་དང་བཅས་པས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སྤང་བ་བསྟན་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་ཉམས་པ་སྟེ། གང་གསུངས་པ། བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་པ་དག་ནི་བདག་སྤྱོད་ཅིང་། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །

「闡述以帶有對治性質者斷除所對治」為「不退失菩提心」所說內容，即「我當行諸菩提行」等。

གང་ལས་ཅི་ལ་ཇི་ལྟར་མི་ཆགས་པའི་སྦྱོར་བ་དེ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་གསུངས་པ། ལས་དང་ཉོན་མོངས་བདུད་ཀྱི་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །ཚེ་འདི་དང་གཞན་དུ་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་གསུངས་པ། ངན་སོང་སྡུག་བསྔལ་རབ་ཏུ་ཞི་བར་བྱེད། །ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །སེམས་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཡོངས་སུ་བསྐང་བ་དང་། དམ་པའི་ཆོས་རབ་ཏུ་བསྟན་པས་གོ་ཆ་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། གང་གསུངས་པ། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དང་མཐུན་པར་འཇུག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །

「為了闡述甚麼是那無染行之故」而說，即「業煩惱魔業」等。說明「利益此生與來世中有情的範圍」，即「悉除一切惡道苦」等。以有情行的隨行、圓滿佛陀之法與詳細闡述正法，說明三種「鎧甲」的內容，即「隨入有情諸行中」等。

ལུས་དང་ངག་དང་སྤྱོད་པ་དང་སྨོན་ལམ་གྱི་སྐལ་བ་མཉམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་འགྲོགས་པ་སྟེ། གང་གསུངས་པ། བདག་གི་སྤྱོད་དང་མཐུན་པར་གང་སྤྱོད་པ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །ཕན་པའི་བསམ་པ་བསྟན་པ་དང་ནན་ཏན་གྱིས[4]་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་དབང་དུ་མཛད་[67-1238]ནས་གང་གསུངས་པ། བདག་ལ་ཕན་པར་འདོད་པའི་གྲོགས་པོ་དག །ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །

說明「結交相同身、語、行為、誓願之福緣的菩薩」的內容，即「所有共我行同行」等。說明「闡述饒益的意樂與有熱忱的善知識」之範圍，即「意欲益我諸知識」等。

དུས་དང་འཁོར་དང་མཆོད་པ་བྱེད་པ་ལ་ཡོངས་སུ་མི་སྐྱོ་བས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མངོན་དུ་འགྱུར་བ་སྟེ། གང་གསུངས་པ། མངོན་སུམ་རྟག་ཏུ་བདག་གིས་རྒྱལ་བ་བལྟ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །འཛིན་པ་དང་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་དང་བཤད་པས་དམ་པའི་ཆོས་ཡོངས་སུ་གཟུང་བར་གསུངས་པ། རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་དམ་པའི་ཆོས་འཛིན་ཅིང་། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །

說明「毫不厭倦地在如來前集會、圍繞、供養」之內容，即「我恆常面見勝者」等。說明「以持誦、究竟清淨與開示來完全執持妙法」，即「持諸勝者微妙法」

[4] 依 P、N 應為 གྱི།。

等。

བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ལ་སོགས་པ་ཚོགས་བསྒྲུབས་པས་མི་ཟད་པའི་མཛོད་རབ་ཏུ་རྙེད་པར་གང་གསུངས་པ། སྲིད་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ནི་འཁོར་བ་ན། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །འཇུག་པ་ནི་རྣམ་པ་བརྒྱད་དེ། སངས་རྒྱས་དང་དེའི་ཞིང་མཐོང་བ་ལ་འཇུག་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་ཏེ། གང་གསུངས་པ། རྡུལ་གཅིག་སྟེང་ན་རྡུལ་སྙེད་ཞིང་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །

說明「透過成就福德與智慧等資糧完全獲得無盡藏」之內容，即「於諸有中輪迴內」等。「趨入」有八項，即說明「闡釋趨入見到佛與其剎土的兩偈頌」之內容，也就是「一塵中有塵數剎」等。

སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ལ་འཇུག་པ་ནི་གང་གསུངས་པ། གསུང་གཅིག་ཡན་ལག་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རབ་ཏུ་བསྐོར་བ་ལ་འཇུག་པར་གསུངས་པ་ནི། དེ་དག་གི་ཡང་གསུང་དབྱངས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །བསྐལ་པར་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་ནི་གང་གསུངས་པ། མ་འོངས་བསྐལ་པ་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །

說明「進入佛語」的內容，即「一言支海」等。說明「入轉法輪」的內容，即「彼〔無盡〕音聲」等。說明「進入劫」的內容，即「未來一切劫」等。

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ནི་གང་གསུངས་པ། དུས་གསུམ་གཤེགས་པ་མིའི་སེང་གེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སྒྲུབ་པ་ལ་འཇུག་པར་གང་གསུངས་པ། གང་ཡང་དུས་གསུམ་དག་གི་ཞིང་གི་རྒྱན། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དྲུང་དུ་འགྲོ་བར་འཇུག་པ་བརྒྱད་པ་ནི་གང་གསུངས་པ། གང་ཡང་མ་བྱོན་འཇིག་རྟེན་སྒྲོན་མ་དག །ཅེས་བྱ་བ་ལ་[67-1239]སོགས་པའོ། །

說明「進入如來行境」的內容，即「三世人獅子」等。說明「入成就佛剎」的內容，即「所有三世剎莊嚴」等。說明「入如來前」，即「所有未來世間燈」等。

སྟོབས་ནི་རྣམ་པ་བཅུ་སྟེ། ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་ལས་རྫུ་འཕྲུལ་ལ་སོགས་པའོ། །ཀུན་དུ་མྱུར་བའི་རྫུ་འཕྲུལ་སྟོབས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །

「力」有十項，即兩偈頌中「神通」等，也就是「速疾周遍神通力」等。

གཉེན་པོ་ནི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་དང་བདུད་ཀྱི་སྟོབས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་རབ་ཏུ་གཞོམ་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་གང་གསུངས་པ། ལས་ཀྱི་སྟོབས་རྣམས་ཡོངས་སུ་དག་བྱེད་ཅིང་། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རྒྱ་མཚོ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་ལ་སོགས་པ་ལས་ནི་རྣམ་པ་བརྒྱད་དེ། ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་ཀྱིས་གསུངས་པ། ཞིང་རྣམས་རྒྱ་མཚོ་རྣམ་པར་

དག་བྱེད་ཅིང་། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །

對治為說明「為了完全消滅業、煩惱與魔力等所對治分的三項」內容，即「令諸業力皆清淨」等。

སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྗེས་སུ་སློབ་པར་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། དེ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྗེས་སུ་སློབ་པར་བསྔོ་བ་ནི། གང་ཡང་དུས་གསུམ་གཤེགས་པ་རྒྱལ་བ་ཡི། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དང་ཞིང་དང་སྨོན་ལམ་རྣམ་པར་དག་པས་འཕགས་པ་ཀུན་དུ་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་སློབ་པར་བསྔོ་བ་ནི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གསུམ་གྱིས་གསུངས་པ། རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོ་པ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །

完全迴向隨學佛菩薩分三項，其中「迴向隨學如來」即「所有三世諸勝者」等。「透過完全清淨身語意行、剎土與誓願，完全迴向隨學聖普賢等諸菩薩」，即「一切如來嫡長子」等三偈頌所說內容。

3.結行概說

ཚད་དང་སྦྱོར་བ་དང་ཡོན་ཏན་དང་སྤྱོད་པ་དང་གནས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས་ཀུན་དུ་བསྡུ་བ་གསུངས་པ། སྤྱོད་པ་དག་ནི་ཚད་ཡོད་མ་གྱུར་ཅིག །ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །དེ་ལ་སྨོན་ལམ་གྱི་མཐའ་མེད་པའི་དཔེ་ནི་རྣམ་པ་བཞིར་གསུངས་ཏེ། ནམ་མཁའི་མཐར་ཐུག་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །

說明「透過數量、修行、功德、行持與安住的分別來總攝」即「願諸修行無有量」等。其中，說明「四種誓願無量的譬喻」，即「虛空邊際」等。

ངན་སོང་དང་ལོག་པའི་གྲོགས་པོ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཐོང་བར་འགྱུར་ཏེ། དེས་ནི་ངན་སོང་ཐམས་ཅད་སྤང་བར་འགྱུར། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །

透過完全斷除惡趣與邪友，將得見到如來，即「彼將斷除諸惡趣」等。

རབ་ཏུ་བསྔགས་པ་ཉེད་པ་འཚོ་བའི་ཚེ་འཐོབ་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་[67-1240]དཔའ་དང་སྐལ་བ་མཉམ་པ་ཉེད་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་དག་ཉེད་པ་རབ་ཉེད་བདེ་བར་འཚོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ཡོངས་སུ་ཟད་པའི་ཡོན་ཏན་ལེགས་པ་བཞི་པ་ནི་གང་གསུངས་པ། མཚམས་མེད་ལྔ་པོ་དག་གི་སྡིག་པ་རྣམས། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །

說明「由於獲得最極讚嘆、利益、壽命，獲證與菩薩同福緣」，即「獲彼善得安樂壽」等。說明「漏盡業障之四種功德善妙」的內容，即「五無間獄諸罪愆」等。

ཕྱི་མའི་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། རྒྱུས་བསྡུས་པ་དང་། འབྲས་བུས་བསྡུས་པའོ། །དེ་ལ་རྒྱུས་བསྡུས་པ་ནི། ཡེ་ཤེས་དང་མཚན་དང་དཔེ་བྱད་བཟང་པོའི་ལུས་དང་ནད་མེད་པའི་ལུས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་གང་གསུངས་པ། ཡེ་ཤེས་དང་ནི་གཟུགས་དང་མཚན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །

來世也有兩項，即屬於因與屬於果。其中，以因總結為說明智慧、相好莊嚴的身與無病身的性相之內容，即「智慧容色與相好」等。

འབྲས་བུས་བསྡུས་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོར་འགྲོ་བ་དང་། སེང་གེའི་ཁྲི་ལ་འདུག་པར་སྟོན་པ་དང་། བདུད་རྣམས་རབ་ཏུ་ཕམ་པ་དང་། མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བ་དང་། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་གསུངས་པ། བྱང་ཆུབ་ཤིང་དབང་དྲུང་དུ་དེ་མྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །

以果總結，即說明「前往菩提樹、示現住於獅子座、善擊敗諸魔、現正等覺與轉法輪等性相」,「速詣菩提樹王前」等。

མདོར་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སྦྱོར་བ་ཐོབ་[67-1241]པ་ནི་ལེགས་པའོ། །གང་ཡང་བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་འདི། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །འདི་མན་ཆད་ཀྱི་བསྔོ་བ་གསུམ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་སྒྲིབ་པ་མེད་པས་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་མཐུན་པའི་ལུས་འཛིན་ཅིང་སྨོན་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་འཇིག་རྟེན་ན་གནས་ཏེ་སེམས་ཅན་གྱིས[5]་དོན་སྒྲུབ་པར་གསུངས་པ། འཇམ་དཔལ་ཇི་ལྟར་མཁྱེན་ཅིང་དཔའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བཟུང་སྟེ། འཇིག་རྟེན་ཇི་སྲིད་སེམས་ཅན་ཕན་པར་བགྱི། །ཞེས་བྱ་བའི་བར་རྣམས་སོ། །ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་དོན་ཀུན་བསྡུས་པ་རྫོགས་སོ།། །།

總之，獲得世間與出世間的修行，即「若人於此賢行願」等。此以下的三迴向為說明「透過如來向菩薩所說的無垢染，而執持與波羅蜜相順的身並且完全圓滿誓願，因此住於世間，成就饒益有情」，即從「如妙吉祥勇猛智」到「盡諸世間利有情」之間等。普賢行願攝義圓滿。

二、正宗分

（一）《聖普賢行願釋王釋》書首譯禮

སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །

頂禮一切佛與菩薩

[5] 依 P、N 應為 ཀྱི།。

（二）正文

1.普賢行願綱要

བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་བསྡུས་པའི་དོན་ནི་རྣམ་པ་བཅུའོ། །འདི་ལྟ་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ཕྱག་བྱ་བ་དང་། དེ་ལ་མཆོད་པ་དང་། སྡིག་པ་བཤགས་པ་དང་། བསོད་ནམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བར་བསྐུལ་བ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བཞུགས་པར་གསོལ་བ་དང་། དགེ་བའི་རྩ་བ་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བ་དང་། དེའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། དེའི་མཐའ་དང་། དེ་དག་གི་ལེགས་པ་རྣམས་སོ། །

普賢行願的綱要有十個。如下：頂禮如來、供養他、懺悔罪愆、福德之隨喜、勸請轉法輪、請如來住世、完全迴向善根、其細分、其邊際、與它們（普賢行願）的善妙（功德）等。

2.前行集資淨障

（1）禮敬諸如來

I. 無分別地以三門禮敬

དེ་ལ་མི་དབྱེ་བའི་སྒྲིས་ནི་ཕྱོགས་བཅུའི་དུས་གསུམ་གྱི་ཞིང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ལ་ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱིས་ཕྱག་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཇི་སྙེད་སུ་དག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བཤད་དོ། །

其中，為了說明「不分別地一併以身口意向一切十方三世剎土佛世尊頂禮」之故，說「盡諸」等。

ཇི་སྙེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གྲངས་ཇི་ཙམ་པའི་ཚད་དེ། དེ་དག་གི་ཚད་ཆད་པར་མ་གྱུར་པས་ན་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་སྤྱིར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། སུ་དག་ཅེས་བྱ་བ་བཤད་དེ། [67-1242]གྲངས་ཆད་པ་མེད་པའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། །ཕྱོགས་བཅུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱོགས་བཅུའོ། །

「盡」是盡數目的量，也就是透過那些量成為無間斷，總括地表示諸佛世尊之故。說到「諸」換句話說就是「數目不斷」。「十方」就是十方。

འཇིག་རྟེན་གྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགྲོ་བ་རྣམས་སོ། །དུས་གསུམ་གཤེགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དུས་གསུམ་གྱི་ཀུན་ཆུབ་པས་ཏེ། དུས་གསུམ་གྱི་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། །

「世間」就是諸眾生。「三世」就是因為三世的遍智，換句話說也就是「三世」。

མི་ཡི་སེང་གེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སེང་གེ་ནི་ཐམས་ཅད་དུ་བག་བརྐྱང་ཞིང་གར་ཡང་དོགས་པ་མེད་ལ། དེ་དང་འདྲ་བ་ལྷར་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་ན་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་སེང་གེ་དང་ཡང་འདྲ་ལ། མི་ཡི་ཚེ་ཡང་སྟོན་པའི་ཕྱིར་མི་ཡང་ཡིན་ལ་སེང་གེ་ཡང་ཡིན་པས་མིའི་སེང་གེའོ། །

就「人獅子」而言，獅子是一切〔動物〕中最從容且到哪也不猶疑，同樣地包含天界在內的世間中，佛世尊就如同獅子一樣的情況下又示現為人，因此既是人又是獅子，所以是人獅子。

བདག་གི[6]་མ་ལུས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་ཡང་བརྗོད་དུ་རུང་བས་ན་འདིར་ནི་མ་ལུས་ཞེས་བྱ་བ་བརྗོད་དོ། །ལུས་དང་ངག་ཡིད་དང་བས་ཕྱག་བགྱིའོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཆོག་ཏུ་དང་བ་བསྐྱེད་པ་སྟེ། སེམས་དང་བ་དེས་བསྐྱེད་པས་ན་ལུས་དང་ངག་ཀྱང་དང་བའོ། །

就「我向彼等盡無餘」而言，「盡」也可以說是同時，因此在這裡稱為「無餘」。「以淨身語意頂禮」為生起最清淨者，也就是說透過那清淨的心所生，身和語也清淨。

II.分別以身口意禮敬

（I）以身禮敬

ད་ནི་ལུས་ལ་སོགས་པས་ཕྱག་བྱ་བ་སོ་སོར་ཕྱེ་སྟེ་བཤད་དོ། །དེ་ལ་ལུས་ཀྱི་ཕྱག་བྱ་བ་ནི། ཞིང་གི་རྡུལ་སྙེད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གི་རྡུལ་སྙེད་ཀྱི་ལུས་ཀྱིས་ཕྱག་བྱ་བའོ། །སྙེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་དཔེའི་རྣམ་གྲངས་ཏེ། ཕྱོགས་བཅུ་དུས་གསུམ་དུ་གཤེགས་པའོ[7]་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཇི་སྙེད་ཀྱི་ལུས་རབ་ཏུ་བཏུད་པས་ཕྱག་བྱ་བའོ། །རྒྱལ་བ་ཀུན་ལ་རབ་ཏུ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་དགྲ་དང་བདུད་ལས་རྒྱལ་བས་ན་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་རྒྱལ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འདི་སྐད་དུ། སྡིག་པའི་ཆོས་རྣམས་ལས་རྒྱལ་བས། །ཉེར་འགྲོ་ང་ནི་རྒྱལ་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །དེ་ལྟར་དུས་གསུམ་དུ་གཤེགས་པའི་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱག་བྱའོ། །

現在個別地分開說明以身體等頂禮。其中，身頂禮是「如剎塵」等，即以佛剎土微塵數量的身體頂禮。「如」是譬喻的同義詞，也就是說〔就像〕用盡十方三世佛剎〔塵數〕極為恭敬的身頂禮。「禮敬一切諸勝者」是由於戰勝煩惱的怨敵與魔類，因此稱佛世尊為「勝者」。佛世尊曾說：「我害諸惡法，優陀故我勝」等。

[6] 依 P、N 應為 གིས།。
[7]. 依 P、N 應為 པའི།。

同樣地，頂禮一切三世勝者。

བཅོམ་ལྡན་འདས་གཅིག་ལ་སེམས་ཀྱིས་དམིགས་པ་ན། [67-1243]གཞན་ལ་མ་ཁྱབ་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་པ་ལ། རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ཡིད་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ། །ཞེས་བྱ་བ་བཤད་དོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་རེ་རེ་ཞིང་ཡང་མངོན་སུམ་དུ་བསམ་པའི་དོན་ཏོ། །བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་སྟོབས་དག་གིས། །ཞེས་བྱ་བ་ལ། བཟང་པོ་ནི་དགེ་བའོ། །བཟང་པོ་ཡང་ཡིན་ལ་སྤྱོད་པ་ཡང་ཡིན་པས་ན་བཟང་པོ་སྤྱོད་པ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། །དེར་སྨོན་པའི་སྨོན་ལམ་ཡིན་པས་ན་སྨོན་ལམ་ཞེས་བྱའོ། །

問：如果想「用心緣一尊佛的話，就不能遍及其他〔佛〕了」？〔答：〕「**以意現諸勝者前**」。意思即思維「在一切如來的每一位面前〔禮敬〕」。就「**以諸普賢行願力**」而言，賢是善。由於既是善又是行為，所以是普賢行，換句話說就是「菩薩行」的同義詞。在這裡因為是希冀的願望，所以〔稱〕為「願」。

དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་ལ་སོགས་པས་ཟིལ་གྱིས་མི་ནོན་ཅིང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་བཅོམ་པས་ན་སྟོབས་དག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། རྣམ་པ་གཞན་ལས་ནི་འདི་ལྟ་བུའི་བྱེད་པ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

它的力不被煩惱等所制伏並且摧毀所對治分，因此〔稱〕為「以諸……力」，也就是說除此以外其他方式不能產生像這樣的作用之故。

（II）以意禮敬

ད་ནི་ཡིད་ཀྱིས་ཕྱག་བྱ་བ་སྟེ། རྡུལ་གཅིག་སྟེང་ན་རྡུལ་སྙེད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །རྡུལ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་རྡུལ་སྙེད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་རྣམ་པ་[8]ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁྱད་པར་དུ་མ་སྨོས་པའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་བཅུ་དུས་གསུམ་དུ་གཤེགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཞིང་གི་རྡུལ་སྙེད་ཀྱིས་བདེ་བར་གཤེགས་པ་རྣམས་སོ། །སངས་རྒྱས་སྲས་ཀྱི་དབུས་ན་བཞུགས་པ་དག །ཅེས་བྱ་བ་ནི་རེ་རེ་ཞིང་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གྲངས་མེད་པའི་ཚོགས་ཀྱི་དབུས་ན་བཞུགས་པའོ། །རྡུལ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ཇི་ལྟར་བསམས་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་དུ་བསམ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

現在〔說明〕意頂禮，也就是「**一塵中塵數**」等。一微塵上有如微塵數的「**諸佛**」，即不論差別，因此是如十方三世諸佛剎塵中諸善逝。「**佛住菩薩眾會中**」即〔佛〕一個一個地且又在無數菩薩眾的中間安住。在一微塵上如何地想，應當在一切〔微塵上〕同樣地想之故。

---

[8] 依 P、N 應為 རྣམས།。

དེ་ལྟར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྣམས་མ་ལུས་པ། །ཞེས་བྱ་བ་བཤད་དེ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ནི་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ནམ་མཁའི་མཐས་ཀླས་པ་ཐམས་ཅད་ཡང་རྡུལ་གཅིག་གི་སྟེང་ན་རྡུལ་སྙེད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་རེ་རེ་ལ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གྲངས་མེད་པའི་ཚོགས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྐོར་བ་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཞིང་བར་མཚམས་མེད་པར་ཁྱབ་པར་ཡིད་ཀྱིས་མོས་པར་བྱའོ། །ལུས་དང་ངག་གི་ལས་[67-1244]རྣམས་ཡིད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པས་ན་བར་དུ་ཡིད་ཀྱི་ལས་བཤད་དོ། །

解說「如是法界盡無餘」，即法界能遍滿一切之故，應該用心信解「一切虛空的無邊際被一微塵上有一個個如微塵數的佛也被無數菩薩眾所圍繞的一切所充塞且毫無空隙地遍布」。諸身和語的業，透過意而產生，因此在「身語」中間解說意業。

（III）以語禮敬

ད་ནི་ངག་གིས་ཕྱག་བྱ་བ་ནི། དེ་དག་བསྔགས་པ་མི་ཟད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །དེ་དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཇི་ལྟར་མོས་པར་བྱ་བ་དག་གོ། །མཐར་ཡང་འགོད་པ་མེད་པས་ན་དེ་མི་ཟད་པའོ། །

現在〔說明〕語頂禮，即「彼等無盡讚頌」等。「彼等」即所如何信解者。無法安立邊際所以它無盡。

བསྔགས་པ་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་སྟེ། དེ་དག་གི་བསྔགས་པ་རྒྱ་མཚོ་བཞིན་མི་ཟད་པའོ། །བསྔགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་གྲངས་སོ། །རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མང་པོའི་དོན་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །

「讚頌海」即是功德海，也就是它們的讚頌如同大海般無盡。「讚頌」是功德的同義異名。應當知道「海」是指眾多的意思。

དབྱངས་ཀྱི་ཡན་ལག་རྒྱ་མཚོའི་སྒྲ་ཀུན་གྱིས། །ཞེས་བྱ་བ་ལ། ཡན་ལག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་གྲངས་སོ། །ཇི་ལྟ་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་དབྱངས་ནི་ཡན་ལག་ལྔ་དང་ལྡན་ཞེས་འབྱུང་བ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལས་ཡན་ལག་དྲུག་ཅུ་དང་ལྡན་ལ། ཡན་ལག་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་དྲུག་དང་ལྡན་པ། ཚད་མེད་པའི་ཡན་ལག་དང་ལྡན་ཞེས་འབྱུང་སྟེ། དེ་ལྟར་ཡོན་ཏན་ལྔ་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །

就「諸音支分如海聲」而言，「支分」一詞是功德之同義異名。問：為什麼？〔答：〕因為聲聞乘中說「具有五支分的世尊語」。大乘中說〔世尊語〕有六十支分、一萬六千支分、無量支分。同樣的應當以具有五種功德等等理解。

（2）供養如來

I.有上供養

ད་ནི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་དག་ལ་བླ་ན་ཡོད་པ་དང་བླ་ན་མེད་པའི་མཆོད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ལས་བླ་ན་ཡོད་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་ཏེ། མེ་ཏོག་དམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །མེ་ཏོག་ལ་སོགས་པ་དམ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་མེ་ཏོག་དམ་པ་དང་། ཕྲེང་བ་དམ་པ་དང་། སིལ་སྙན་དམ་པ་དང་། བ་དན་དང་། ཙན་དན་དང་། གུར་གུམ་ལ་སོགས་པའི་བྱུག་པ་དམ་པ་དང་། གདུགས་དམ་པ་དང་། མར་མེ་དམ་པ་དང་། བདུག་པ་དམ་པ་དང་། ན་བཟའ་དམ་པ་དང་། སྤོས་སྣ་ཚོགས་སྦྱར་བའི་དྲི་དམ་པ་དང་། ཙན་དན་དང་། གུར་གུམ་དང་། ག་བུར་དང་། ཨ་ག་རུ་ལ་[67-1245]སོགས་པའི་ཕྱེ་མའི་ཕུར་མ་རི་རབ་དང་མཉམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོ། །

現在〔說明〕向那些佛世尊〔獻上〕有上與無上兩種供養中，有上〔供養〕的兩偈頌是「妙華」等。以那些花等如是勝妙者是妙華、妙鬘、妙伎樂、旌旗、旃檀、紅花等妙塗香、妙傘蓋、妙燈、妙薰香、妙衣服、妙香水，以及各種香混合的妙香，還有旃檀、紅花、樟腦與沉香等粉末的香囊等如須彌山〔都供養佛世尊〕。

ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་རྒྱན་མཆོག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་རྒྱན་མཆོག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་མང་པོའི་རྣམ་གྲངས་སོ། །ལྷ་དང་མིའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པའི་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱལ་བ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་མཆོད་པར་བགྱིའོ། །

就「以一切最勝莊嚴」而言，「勝莊嚴」是眾多的同義詞。以具備一切人天資具的諸勝妙者供養那些一切勝者。

II.無上供養

ད་ནི་བླ་ན་མེད་པའི་མཆོད་པ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། མཆོད་པ་གང་རྣམས་བླ་མེད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བླ་ན་མེད་པའི་མཆོད་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཁྱད་པར་གྱི་མཐུ་ལས་སྐྱེས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱབ་པར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དམ་པས་རྒྱལ་བ་དེ་དག་ཀུན་ལ་བདག་གི[9]་བསམ་པས་སོ[10]། །

現在應當說明「無上的供養」，即「所有無上〔廣大〕供」等。無上的廣大供養是從菩薩三昧殊勝力所產生者，〔它們〕遍滿一切佛刹妙法界，我以思維〔供養〕那一切勝者。

བཟང་པོ་སྤྱོད་ལ་དད་པའི་སྟོབས་དག་གིས། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཟང་པོ་སྤྱོད་པ་ལ་མོས་པ་དང་། དད་ཅིང་ངེས་པར་ཡིད་ཆེས་པ་

[9] 依 P、N 應為 གིས། 。
[10] 依 P、N 應為 བསམ་པའོ། 。

དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་སོ། །བཟང་པོ་སྤྱོད་པ་ནི་མདོ་སྡེ་དུ་མ་ནས་བྱུང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མཆོད་པ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་འབྱུང་བའོ། །

「**以諸勝解賢行力**」即以那信受、信仰且堅定勝解普賢行的力。普賢行是許多經典中提到菩薩的各種供養。

III.總結頂禮與供養

ད་ནི་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཕྱག་བྱ་བ་དང་། མཆོད་པ་རྣམས་མཇུག་བསྡུ་བའི་ཕྱིར། རྒྱལ་བ་ཀུན་ལ་ཕྱག་འཚལ་མཆོད་པར་བགྱི། །ཞེས་བྱ་བ་བཤད་དེ། རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱག་བྱ་ཞིང་མཆོད་པར་བྱའོ། །

現在為了最後總結前述的頂禮與供養，而說「**頂禮供養諸勝者**」，也就是向一切勝者行供養與頂禮。

（3）懺悔業障

རང་བཞིན་དང་རྒྱུ་དང་གནས་ཏེ་གསུམ་གྱི་སྡིག་པ་བཤགས་པར་བཤད་དེ། འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་[67-1246]གཏི་མུག་དབང་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །དེ་ལ་རང་བཞིན་ནི། སྡིག་པ་བདག་གིས་བགྱིས་པ་ཅི་མཆིས་པ། །ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཚེ་འདི་དང་ཚེ་གཞན་དུ་བྱས་པ་དང་། བྱེད་དུ་བཅུག་པ་དང་། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་རྣམས་སོ། །རྒྱུ་གང་གིས་ཞེ་ན། འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་གཏི་མུག་དབང་གིས་སོ། །གནས་གང་ཞེ་ན། ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ལ་གནས་ནས་སོ། །དེ་ལྟ་བུ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་རྒྱལ་བ་ཀུན་དང་དེའི་སྲས་རྣམས་ཀྱི་སྤྱན་སྔར་འདུག་པ་བཞིན་དུ་ཤིན་ཏུ་འགྱོད་པའི་ཡིད་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་ཡང་བཤགས་ཤིང་སྤྱུར་ཏེ་སྤྱུག་པར་བྱའོ། །

講說懺悔自性、因、與依處三者的罪愆，即「**皆由貪嗔與愚痴**」等。其中。自性是「**我昔所造諸罪愆**」，也就是現在、其他時間已造、叫他做以及隨喜等一切。問：甚麼是因呢？〔答：〕「**皆由貪嗔與愚痴**」。問：甚麼是依處呢？〔答：〕「**從身語意所依處**」。像那樣將所有那些〔罪愆〕如同在一切勝者與其佛子眾面前，以極度悔恨的心意在每一剎那中懺悔且快速地〔將罪愆〕吐出。

（4）隨喜福德

ད་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་བཤད་དེ། ཕྱོགས་བཅུའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །ཕྱོགས་བཅུའི་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བསྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་དང་། དུས་གསུམ་དུ་གང་སློབ་པའི་གང་ཟག་བདུན་དང་། གང་མི་སློབ་པའི་དགྲ་བཅོམ་པ་དང་། གང་རང་རྒྱལ་བའི་རྣམ་པ་སྟེ། དེ་ཡང་བསེ་རུ་ལྟ་བུ་དང་། སྡེབ་རྒྱུ་བ་དང་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དུས་གསུམ་གྱི་བསོད་ནམས་དང་། གང་ཐོག་མར་སེམས་བསྐྱེད་པ་

རྣམས་ནས་བཟུང་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དང་། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་དུས་གསུམ་དུ་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་དང་། བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་རྫོགས་པ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་ས་ལ་སོགས་པ་ལས་སྐྱེས་པ་དང་། དུས་གསུམ་དུ་གཤེགས་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་དང་། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་རེ་རེའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཚད་མེད་པ་བསམ་དུ་མེད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ཞིང་ཡང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་བྱའོ། །འགྲོ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚིག་ནི་མ་ལུས་པར་སྡེགས[11]་པས་སློབ་པ་ལ་སོགས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱང་འདུས་ན་ཅིའི་ཕྱིར་ཐ་དད་དུ་སྨོས་ཤེ་ན་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ། འགྲོ་བས་ན་འགྲོ་བ་སྟེ་སྲིད་པ་དང་བཅས་པས་འཁོར་བར་འཁོར་[67-1247]རོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། །དེ་ལ་གང་ཡང་འགྲོ་བ་མེད་ན་ཇི་ལྟར་འགྲོ་བ་ཞེས་བྱ། དེ་བས་ན་སོ་སོར་བསྟན་ཏོ། །

現在說明「福德的隨喜」，即「十方」等。十方一切眾生的佈施、戒律與觀修所產生的福德；以及三世中所有七類有學補特伽羅；以及所有無學的阿羅漢；以及所有獨覺類，其中又包含麟喻與部行兩種的世出世間之三世福德；以及所有初發心開始到一切菩薩的〔福德〕；以及所有三世一切佛世尊的〔福德〕；以及從證悟發菩提心、波羅蜜多與〔登〕地等產生者；以及三世一個個世間與出世間的不可思議無量福德；以及成為佛智行境者，對〔以上〕所有一切在每一剎那也應當隨喜。問：透過無餘地進入「眾生」這個詞，就能將有學等福德也能包含的話，為什麼還需要個別地講呢？〔答：〕不是的。以眾生〔來表達是因為〕眾生，換句話說就是由於有貪著而輪轉於輪迴中。其中，也有都不是眾生的話，如何〔只以〕「眾生」〔表達〕，因此各別地表達。

（5）請轉法輪

ད་ནི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བར་བསྐུལ་བ་བཤད་དེ། གང་རྣམས་ཕྱོགས་བཅུའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །གང་རྣམས་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་སྒྲོན་མ་དག །ཅེས་བྱ་བ་ནི་འགྲོ་བའི་སྒྲོན་མ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཕྱི་དང་ནང་གི་མུན་པ་མང་པོ་རྣམ་པར་སེལ་བས་ན་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་འཇིག་རྟེན་གྱི་སྒྲོན་མའོ། །བྱང་ཆུབ་རིམ་པར་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་སངས་རྒྱས་པའོ། །མ་ཆགས་བརྙེས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་མ་ལུས་པར་ཡོངས་སུ་མཁྱེན་པས་ཆགས་པར་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པའོ། །ཆོས་ཟབ་མོ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ལ་གཞན་དག་མི་འདོད་ཅིང་། བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པས་ཕོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བར་དཀའ་བས་ན་ཆོས་འཆད་

11. 依 P、N 應為 བསྙེགས། 。

པའི་ཕྱིར་སྒྲོ་བ་མི་མཛད་པར་འཇིག་རྟེན་སྣ་ཚོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་དམ་པའི་དྲུང་དུ་བཞུགས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་མགོན་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་མི་ཤེས་པའི་མུན་གནག[12]་བསལ་བར་བྱ་ཞིང་བླ་ན་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བར་བྱ་བར་བླ་ན་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བའི་ཕྱིར་པུས་མོ་གཉིས་ས་ལ་བཙུགས་ནས་ཐལ་མོ་སྦྱར་ཏེ་མདུན་ན་འདུག་པ་བཞིན་དུ་བསྐུལ་བར་བྱའོ། །

現在說「勸請轉法輪」，即「十方所有」等。「十方所有世間燈」即眾生的燈，也就是說完全清除世間內外眾多昏暗故，佛世尊為世間燈。「覺證成佛」現成佛於無上覺。「獲無執」為以現前覺悟力無餘地全然了知一切事物的本質，因此超越一切已成執著者。就證悟甚深法而言，比起透過不貪著其他且行精進而徹悟更難的是說法之故，〔諸佛對說法〕沒有意願的情況下，為了清除諸眾生無明昏暗且開顯無上智，向坐在各種世間的妙菩提樹下之一切怙主請求轉動無上法輪之故，雙膝跪地合掌，然後在〔佛〕面前勸請。

（6）請諸如來住世

ད་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བཞུགས་པར་གསོལ་བ་གདབ་པ་ནི། མྱ་ངན་འདའ་སྟོན་གང་བཞེད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གང་ཞེས་བྱ་བ་ཁྱད་[67-1248]པར་དུ་མ་བརྗོད་ཀྱང་། གང་རྣམས་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་སྒྲོན་མ་དག །ཅེས་བྱ་བ་དང་སྦྱར་རོ། །ཕྱོགས་བཅུ་ན་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་བཞུགས་པ་རྣམས་མྱ་ངན་ལས་འདའ་ཞིང་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་གང་དག་ཡིན་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་བདག་གིས་ཐལ་མོ་སྦྱར་ཏེ་ཡུན་རིང་དུ་བཞུགས་པར་གསོལ་བ་གདབ་པོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མགོན་མེད་པར་གྱུར་པའི་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པ་དང་བདེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་ཕན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདེ་བ་དང་ལྡན་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ལམ་འཐོབ་པར་བྱེད་པའོ། །བདེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷའི་ལོངས་སྤྱོད་ཐོབ་པར་བྱེད་པའོ། །དུས་ཇི་སྲིད་དུ་ཞེ་ན། དུས་གསུམ་དུ་གཤེགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཞིང་གི་རྡུལ་སྙེད་ཀྱི་བསྐལ་པར་བཞུགས་སུ་གསོལ་བའོ། །

現在說明「請如來住世」，即「所有〔欲〕示涅槃〔者〕」等。「所有」即不說〔有〕差別而與「十方所有世間燈」結合一起〔看待〕。凡所有住於十方佛世尊現在涅槃即將示現涅槃者，我向他們所有合掌請求長時間地住世。問：為什麼？〔答：〕為了利益安樂將失去怙主的一切眾生之故，其中利益是令〔眾生〕獲得有安樂的

[12] 依 P、N 應為 ནག。

涅槃道。安樂是令獲得天界的受用。問:〔住世〕直到甚麼時候？〔答：〕祈請住世於如三世一切佛剎塵數般的劫中。

（7）普皆迴向

ད་ནི་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཕྱག་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཚད་མེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་མ་ལུས་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བར་བྱ་སྟེ། ཕྱག་འཚལ་བ་དང་། མཆོད་ཅིང་བཤགས་པ་དང་། བསོད་ནམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བར་བསྐུལ་བ་དང་བདེ་བར་གཤེགས་པ་བཞུགས་པར་གསོལ་བ་རྣམས་ཀྱི་དགེ་བ་ཅུང་ཟད་བདག་གིས་ཅི་བསགས་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་བདག་གིས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བར་བྱའོ། །

現在說明前述無量頂禮等所產生的福德，無餘地都完全迴向，即凡我累積所有頂禮、供養、懺悔、福德之隨喜、勸轉法輪、祈請善逝住世的善〔即使很〕少，我將那些所有全數迴向無上正等正覺。

3.正行：普賢行願的細分

ད་ནི་དེའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་སྟེ་བརྒྱད་པའོ། །དེ་ཡང་བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་སྟེ། དེ་དག་ནི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་གོ། །འདི་ལྟ་སྟེ། བསམ་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་བརྗེད་པ་[67-1249]དང་། ཆགས་པ་མེད་པར་སྦྱོར་བ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་ཕན་གདགས་པ་དང་། གོ་ཆ་བགོ་བ་དང་། སྐལ་བ་མཐུན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བསྟེན་པ་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མགུ་བར་བྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བ་དང་། དམ་པའི་ཆོས་ཡོངས་སུ་བསྡུ་བ་དང་། མི་ཟད་པའི་མཛོད་རྙེད་པ་དང་། འཇུག་པར་བྱ་བ་དང་། སྟོབས་དང་། གཉེན་པོ་དང་། ལས་དང་། རྗེས་སུ་སློབ་ཅིང་བསྔོ་བ་དང་། བསྡུ་བར་བྱ་བ་རྣམས་སོ། །

現在〔要說明〕它的細分也就是第八個〔綱要〕。它也是細分普賢行願支分，它們是十六行相。如下：意樂、不忘失菩提心、無染加行、利益有情、鎧甲、依止相同福緣菩薩、令善知識歡喜、於如來面前、總攝正法、獲無盡藏、趨入、力、對治、業、迴向隨學、總攝。

（1）透過意樂所做的細分

དེ་ལ་བསམ་པ་ནི་རྣམ་པ་དང་པོ་སྟེ། དེ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་མོ། །

其中，意樂是第一行相，而它又有三項。

I.供養如來與完全圓滿〔菩薩〕意趣之意樂

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་མཆོད་ཅིང་དགོངས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་བའི་བསམ་པ་ནི། འདས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །མཆོད་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བླ་ན་མེད་པའི་མཆོད་པས་སོ། །འདས་པར་བསྟན་པ་ནི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་རྣམས་སོ། །གང་དག་ད་ལྟར་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་ན་གནས་ཤིང་བཞུགས་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྣ་ཚོགས་ནི་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པ་དང་བདེ་བ་ལ་སྦྱོབས་པ་ལ་བརྩོན་པ་དེ་དག་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་མཆོད་པར་གྱུར་ཅིག་པའོ། །གང་ཕྱིས་འབྱོན་པར་འགྱུར་བ་དེ་དག་གི་བསམ་པ་ཀུན་རྫོགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་མྱུར་དུ་གྱུར་ཅིག་པའོ། །དེ་ལ་ཕྱེད་ཡན་ཆད་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་མཆོད་པར་བསམ་མོ། །ཕྱེད་མན་ཆད་ནི་དགོངས་པ་རྫོགས་པར་བསམ་པ་བསྟན་པའོ། །

供養如來且令完全圓滿意趣之意樂，即「過去諸佛」等。「願供養」是以無上供養〔來行供養〕。已示現逝世是已涅槃的佛世尊眾。所有現在居住於十方世間，在各種世間界中致力於使一切眾生獲得利益安樂者，同樣地也願向他們供養。願所有未來者迅速從他們的世俗意樂直至佛菩提。其中，前句是供養如來的意樂，後句是闡述圓滿意趣的意樂。

II.完全清淨佛土的意樂

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བསམ་པ་ནི། ཕྱོགས་བཅུ་ག་ལའི་ཞིང་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ག་ལའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ན་ཡང་རུང་བའོ། །ཇི་སྙེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་དག་ཡོད་པའོ། །བདེ་བ་ཅན་གྱི་འཇིག་[67-1250]རྟེན་བཞིན་དུ་ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་དག་པར་གྱུར་ཅིག་པ་དང་སྣང་བ་མཐའ་ཡས་ཅི་བཞིན་དུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐ་དད་པ་གཞན་ཡང་ཡངས་པར་གྱུར་ཅིག་པའོ། །བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་དྲུང་དུ་གཤེགས་པའི་རྒྱལ་བ་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཀུན་དུ་གང་ཞིང་བར་མཚམས་མེད་པར་གྱུར་ཅིག་པའོ། །

完全圓滿佛剎的意樂是「十方一切剎」等，而「一切」是任何所有；「所有」是凡是存在者。所有如同極樂世界一樣的佛剎土，願完全清淨它們所有，以及如同無量光一樣，願其它世界也成為廣大。願到菩提樹下的諸勝者世尊與菩薩也都到處充滿沒有間隙。

III. 利益安樂一切有情的意樂

སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་ཞིང་བདེ་བའི་བསམ་པ་ནི། ཕྱོགས་བཅུའི་སེམས་ཅན་གང་རྣམས་ཇི་སྙེད་པ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གང་ན་སྐྱེ་བ་རྣམ་པ་བཞིར་བསྡུས་པ་དང་། རྒྱུད་དྲུག་གི་སེམས་ཅན་དེ་དག་ཡུན་དུ་བདེ་བའི་མཆོག་གིས་བདེ་བར་གྱུར་ཅིག་པའོ། །ནད་མེད་པ་ནི་ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་ནད་དང་རྟག་པར་བྲལ་བར་གྱུར་ཅིག་པའོ། །དེ་ལྟར་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ནི་ལྡན་པར་གྱུར་པའོ། །འགྲོ་བ་ཆོས་ཀྱི་བསམ་པ་ཅན་ཐམས་ཅད་འདི་ལྟར་རྟག་ཏུ་གྲུབ་པ་དང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ཅིག་པའོ། །

利益安樂一切有情的意樂是「所有十方有情眾」等。願於所有十方世界中，令歸納為四生與六趣的那些有情以長遠的殊勝安樂〔，令他們〕變得安樂。「無病」是願〔他們的〕身心恆常遠離疾病。同樣地，願成為具有隨順法的利益者。願眾生恆常成就像這樣所有法的意樂，以及成為完全圓滿者。

（2）透過不忘失菩提心所作的細分

བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་བརྗེད་པ་ནི་གཉེན་པོ་དང་བཅས་པ་དང་། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སྤང་བར་བསྟན་པར་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། དེ་དག་ནི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་བཞི་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བཟུང་སྟེ། དེ་དག་མ་ལུས་ཡོངས་སུ་བྱང་བར་ཤོག །ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུའོ། །

不忘失菩提心闡述為「具對治」與「斷所對治分」兩項，它們是四個偈頌，也就是從「菩提行」到「願除彼等盡無餘」之間〔的偈頌〕。

I.具對治：四個不忘失菩提心的因

（I）能憶宿命

བྱང་ཆུབ་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་བོ། །དེ་ལྟར་སྤྱོད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་སྟེ། དེ་དག་སྤྱོད་ཅིང་སྒྲུབ་པས་ན་འགྲོ་བ་ཀུན་དུ་ཡང་ཚེ་རབས་དྲན་པར་གྱུར་ཅིག །ཚེ་རབས་ཀུན་དུ་འཆི་འཕོ་སྐྱེ་བ་ན། །ཞེས་བྱ་བ་[67-1251]ནི་ཤི་ཞིང་སྐྱེས་པ་ན་ཡང་རྟག་ཏུ་བདག་རབ་ཏུ་འབྱུང་བར་གྱུར་ཅིག་པའོ། །སྐྱེས་ནས་ཤི་བའི་བར་ལ་བཤད་པར་བལྟ་བའོ། །འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་ཉམས་པའི་རྒྱུ་དང་དངོས་པོ་དང་པོའོ། །

「菩提」是無上正等正覺。修行那樣（無上正等正覺）的菩提行，然後透過修行且成就那的話，願〔我〕於一切趣中也都能回憶宿命。「若於諸趣為生滅」即願我在生死中也恆常地能出家。應該看成敘述出生後到死亡前。這是不衰退菩提心

的第一個因與情況。

（II）無垢清淨尸羅

འདི་ལྟར། རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་རྗེས་སུ་སློབ་གྱུར་ཏེ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱལ་བ་དུས་གསུམ་དུ་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསླབ་པའི་རྗེས་སུ་སློབ་པའོ། །བཟང་པོ་སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་བའོ། །རྫོགས་པར་ཇི་ལྟར་བྱ་ཞེ་ན། ཚུལ་ཁྲིམས་སྤྱོད་པ་དྲི་མེད་ཡོངས་དག་པར། །རྟག་ཏུ་མ་ཉམས་སྐྱོན་མེད་སྤྱོད་པར་ཤོག །ཅེས་བྱ་བ་ནི་དཔེར་ན་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བས་ན་དྲི་མ་མེད་པའོ། །གཡའི་སྐྱོན་ཀུན་བསལ་བས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་དག་པ་སྟེ། དེ་ལྟ་བས་ན་མ་ཉམས་སྐྱོན་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འདོད་པ་ཀུན་ཕུན་སུམ་ལྡན་པར་བྱེད། གདུང་བ་ཀུན་ཡོངས་སུ་མེད་པར་བྱེད། ནད་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའོ། །

像這樣「隨學一切諸勝者」即三世一切勝者所〔守持〕的學處之隨學；〔也就是〕「完全圓滿普賢行」。問：如何做到圓滿？〔答：〕「無垢清淨尸羅行，願常無缺無瑕穢」。例如：如意寶珠離暫時垢染，所以無垢。若清除一切汙垢的話，即自性完全清淨。因此「無缺無瑕穢」即令一切所欲俱足圓滿、令完全消除一切憂惱、令一切疾病完全遠離。

དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེ་བཞིན་དུ་གློ་བུར་གྱི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་དང་མ་འདྲེས་པས་ན་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་སྟེ་དྲི་མ་མེད་པའོ། །ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པར་སེམས་བསྐྱེད་པའི་གཡའི་སྐྱོན་དང་བྲལ་ཞིང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་རིན་པོ་ཆེ་བཞིན་དུ་ཀུན་དུ་དག་པས་ན་ཡོངས་སུ་དག་པའོ། །

同樣地，菩薩的戒律也如同寶珠般不被暫時的業與煩惱所雜染而離垢，即無垢。聲聞與獨覺乘中離發心的汙垢且就像寶珠般的發一切智心而完全清淨之故，即完全清淨。

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སློབ[13]་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་གུས་པར་བྱས་ནས་ཉེས་པ་མི་སྤྱོད་པས་ན་ཉམས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཉམས་པ་མེད་པའོ། །འདས་པའི་ཡུལ་ལ་རེ་བའི་སྲིད་པ་སྐྱེ་བ་དང་། མ་འོངས་པ་དང་ཚེ་ཕྱི་མ་རྣམས་སུ་སྨོན་པའི་སྲིད་པ་དང་། དེ[14]་ལྟར་བྱུང་བ་ལ་ཞེན་པའི་སྲིད་པ་སྟེ། དུས་གསུམ་གྱི་སྲིད་པའི་ཁབ་ཀྱིས་ཙུང་ཟད་དུ་ཡང་མ་གཙེས་པས་ན་སྐྱོན་མེད་པའོ། །ས་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་[67-1252]ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འདོད་པ་ཕུན་སུམ་ལྡན་པར་བྱེད་པ་དང་། ཐམས་ཅད་ཀྱི་གདུང་བ་ཡོངས་སུ་སེལ་བ་དང་། ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནད་འཇོམས་པ་དང་། ལྷ་དང་མི་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཚད་མེད་པར་བསྒྲུབ་

[13] 依 P、N 應為 བསླབ།。

[14] 依 P、N 應為 ད།。

པ་འབའ་ཞིག་པ་ལ་འཇུག་པ་སྟེ། སྙའི་ཚུལ་དུའང་ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་གདུང་བ་བསིལ་བར་བྱེད་པས་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་སོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་སྤྱད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་སྤྱོད་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། །དེ་ལྟར་རྟག་པར་ནམ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་དུ་སྤྱོད་པ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་སྤྱོད་པ་དྲི་མ་མེད་པ་ཡོངས་སུ་དག་པའམ་མ་ཉམས་པ་སྐྱོན་མེད་པར་སྤྱོད་པ་སྟེ། འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་བརྗེད་པའི་རྒྱུ་གཉིས་པའོ། །

由於極為尊重菩薩學處後不造作過失，〔戒行〕無衰損之故，〔稱為〕無衰損。對已逝的境產生希求的貪著、企盼未來與諸來世的貪著、酖戀現在發生者的貪著，也就是絲毫不被三世貪著的遍滿所危害的話，〔稱為〕無過失。如同大地一般能讓一切佛菩薩所欲圓滿、令一切熱惱完全清除、消滅一切疾病、唯一趨入成辦諸天、人的無量利益，或就字面而言能洗滌身心的熱惱的話，即是戒律。戒律是行為所以稱為「行」。同樣地，恆常地隨時於直至菩提之前實踐，即是無垢清淨尸羅行或是無缺無瑕穢行。這是不忘菩提心的第二個因。

（III）隨眾生語音而說法

ལྷ་ཡི་སྐད་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་ལྷ་ལ་ནི་ལྷའི་སྐད་ཀྱིས་སོ། །ཀླུ་དང་གནོད་སྦྱིན་དང་གྲུལ་བུམ་དང་མི་རྣམས་ལ་ཡང་སོ་སོའི་སྐད་ཀྱིས་སོ། །མདོར་ན་འགྲོ་བ་ཇི་སྙེད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐད་དུ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་སྐད་དུ་ཆོས་བཤད་པ་ནི་ནམ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་དུའོ། །འདི་ནི་རྒྱུ་གསུམ་པའོ། །

「天語」等即以天語向天神〔說法〕。對諸龍、夜叉、鳩槃荼與人以各別的語言〔說法〕。總之，隨著一切眾生的語言向他們所有，用同樣的語言說法，也就是隨時於直至菩提之前〔都要這麼做〕。這是第三個因。

（IX）精進

དེས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་དེས་པ་ནི་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་མཉེན་པའོ། །ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ནི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་བཅུ་པོའོ། །དེ་ལ་རབ་ཏུ་བརྩོན་པ་ནི་མི་སྐྱོ་བའི་ཡིད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བརྩོན་པར་བྱེད་པའོ། །བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་ནམ་དུ་གར་ཡང་མི་འདོར་བར་བྱ་བ་སྟེ། མི་འདོར་བར་ནི་ནམ་བྱང་ཆུབ་པའི་བར་དུ་སྟེ། འདི་ནི་རྒྱུ་བཞི་པའོ། །

就「調善」等而言，調善即心續柔和。「波羅蜜」即佈施等十種。極精進於彼則是以不厭倦的意完全精進地實踐。菩提心隨時隨地也不應捨棄，也就是就不捨棄而言，是直到菩提之前〔都要這麼做〕。這是第四個因。

ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ཕྱེད་དང་བཞི་པོས་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱིས་བསྒྲིབས་པར་གྱུར་པ་དེ་དག་གི་གཉེན་པོ་བསྟན་པའོ། །

以三偈半闡釋就菩提心而言所對治分所成障礙的對治。

II.斷所對治分

ད་ཚིགས་བཅད་ཕྱེད་ཀྱིས་ནི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་རབ་ཏུ་སྤོང་བར་སྟོན་ཏོ། གང་ཞེ་ན། སྡིག་པ་གང་རྣམས་སྒྲིབ་པར་གྱུར་པ་དག །ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །སྡིག་པ་སྒྲིབ་པར་གྱུར་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་བར་ཆད་བྱེད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀུན་ཡོངས་སུ་ཟད་ཅིང་སྤོང་བར་གྱུར་ཅིག་པའོ། །

現在以半偈闡釋完全斷除所對治分。問：內容是甚麼呢？〔答：〕「一切罪垢成障礙」等。願將所有那些能令菩提心中斷之成障礙的罪垢完全滅盡且斷除。

（3）透過無染行所作的細分

ད་ནི་ཆགས་པ་མེད་པར་སྤྱོར་བ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་པ་སྟེ། གང་ལས་དང་། གང་ན་དང་། ཇི་ལྟར་དང་གསུམ་སོ། །ལས་དང་ཉོན་མོངས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །གང་ལས་ཤེ་ན། ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་དང་བདུད་ཀྱི་ལས་རྣམས་ལས་སོ། །ལས་དེ་དམིགས་ཀྱིས་མ་ཕྱེད་པ[15]་ན་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དང་མི་གཡོ་བ་དང་རྣམ་པ་གསུམ་ཆར་གཟུང་ངོ་། །

現在〔說明〕無染地修行〔有〕三種，也就是由甚麼而來、在甚麼情況與如同〔甚麼〕等三種。問：由甚麼而來？〔答：〕由業、煩惱、與魔業等而來。那業不特別分的話，可以認定為善、不善與不動三組。

དེ་ལ་མི་དགེ་བའི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་དང་བདུད་ཀྱི་ལས་རྣམས་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་ཞིང་དེ་དག་ལ་མི་ཆགས་པར་རྟག་ཏུ་སྤྱོད་པ་སྟེ། གང་[16]ཞེ་ན། ལྷ་ལ་སོགས་པའི་འཇིག་རྟེན་འགྲོ་བ་ན་གནས་པའི་ཚེའོ། །ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་པདྨོ་ཆུས་མི་ཆགས་པ་བཞིན། །ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཇི་ལྟར་པདྨ་ཆུ་ལས་སྐྱེས་ཀྱང་ཆུས་མི་ཆགས་པ་དེ་བཞིན་དུ་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་དང་བདུད་ཀྱི་ལས་ལ་སོགས་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱིས་མི་ཆགས་པར་སྤྱོད་པའོ། །

其中，從不善的業、煩惱與魔業等中完全解脫且恆常地行持不執著它們。問：在甚麼情況？〔答：〕處於天等世間眾生的時候。問：如同甚麼呢？〔答：〕「猶如蓮華不著水」，也就是就像蓮花雖從水中出生卻不沾水一樣，不被諸業、煩惱、魔業所酖著地行持。

---

[15] 依 P、N 應為 ཕྱེ་བ།。

[16] 依 P、N 應添加 ན།。

དེ་ལྟར་དགེ་བ་དང་མི་གཡོ་བ་གཉིས་ལས་ཀྱང་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ལ་རེ་བ་མེད་པར་བྱ་ཞིང་ཆགས་པ་མེད་པར་བྱ་སྟེ། འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་ཞིང་བདེ་བ་འབའ་ཞིག་སྤྱོད་ཅིང་སྒྲུབ་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་དོ། །ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། དཔེར་ན། ཉི་ཟླ་ནམ་མཁར་ཐོགས་པ་མེད་ལྟར་སྤྱད། །ཅེས་བྱ་བ་སྟེ། ཉི་མ་དང་ཟླ་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་ན་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་བཞིན་དུ་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ལ་བཞུགས་ཤིང་བདག་གི་ཅུང་ཟད་ལའང་མི་ཆགས་པར་ཉིན་མཚན་དུ་ནམ་མཁའ་ལ་རྒྱུ་བ་དེ་དང་འདྲ་བར་རོ། །

同樣地，即使對於來自善與不動業兩者的異熟果也不應希求與不應貪著，也就是說唯一行持且成就利益安樂一切眾生，稱為菩薩行。問：如同甚麼呢？〔答：〕例如「恰似日月不滯空」，也就是說就像日與月一般對世間而言猶如如意寶一樣地處於實踐利他，而自己與那絲毫也不滯礙地日夜優游於虛空者一樣。

དེ་ལ་བདུད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་དགེ་བའི་སྲོག་གི་བར་ཆད་བྱེད་[67-1254]པས་བྱང་ཆུབ་དང་མི་མཐུན་པར་བྱེད་ཅིང་དམ་པའི་ལམ་ལས་ལྡོག་པ་སྟེ། སྒྲའི་ཚུལ་དུའང་ཆོས་ཀྱིས[17]་འཚོ་བའི་བར་ཆད་བྱེད་ཅིང་གསོད་པས་ན་བདུད་ཅེས་བྱའོ། །དེའི་ལས་ནི་ཕན་པའི་དངོས་པོ་ལ་རྒྱུས་འཚེ་བའོ། །

其中，「魔」是由於能造成善業命的中斷，而造成不隨順菩提且從正確的路途上折返，也就是說就字面而言，因為能使法的〔慧〕命中斷以及殺害〔慧命〕，稱為「魔」。他的業就是以利益的事物為因傷害〔行者〕。

（4）透過利益有情的所做細分

ཚེ་འདི་དང་ཕྱི་མ་ལ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་གདགས་པ་སྟེ་རྣམ་པ་བཞི་པའོ། །དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། ངན་སོང་སྡུག་བསྔལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་སྡིག་པས་སྡུག་བསྔལ་ཞིང་ངན་སོང་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་སྐྱེས་པ་དེ་དག་རབ་ཏུ་ཞི་བར་བྱའོ། །

於此世與來生利益一切有情為第四行相。問：那又是甚麼內容呢？〔答：〕「惡趣苦」等。一切眾生由於罪愆而痛苦且生於三餓道，應當完全平息它們（惡趣苦）。

དེ་ལ་ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་འབའ་ཞིག་ཞི་བ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། དེ་དག་གིས་ཤིན་ཏུ་གནོད་པར་བྱེད་པས་ན་གཙོ་བོར་བཤད་པ་ཡིན་གྱིས། འཁོར་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་ཞི་བར་བྱ་བར་རིག་པར་བྱའོ། །ཅིའི་ཕྱིར་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་མཆོག་ཏུ་བདེ་བ་ལ་འགོད་པར་བྱ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པར་སྤྱོད་པར་བྱ་བ་སྟེ།

[17] 依《龍樹釋》此處應為 ཀྱི། 才符合文義。

སྡུ་ན་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་ཡོངས་སུ་མི་སྐྱོ་བའི་ཡིད་ཀྱིས་གཞན་དུ་མི་སྒྱུར་བར་སྤྱོད་པར་བྱ་བའོ། །

問：其中又為什麼提到只有熄滅惡趣苦呢？〔答：〕它們能造成極大的傷害，所以是主要提及者。因此，應當知道所有輪迴的苦也都同樣地要完全止息。問：為什麼要安置一切眾生於殊勝安樂？〔答：〕同樣地，應當利益一切眾生，也就是說應當直至獲得無上智之前以毫無厭倦的意不旁騖地行持。

ཇི་སྲིད་ཀྱི་བར་དུ་ཞེ་ན། ཞིང་གི་ཁྱོན་དང་ཕྱོགས་རྣམས་ཇི་ཙམ་པར་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས། ཇི་ཙམ་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཇི་སྲིད་པའོ། །ཞིང་གི་ཁྱོན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གི་ཁྱོན་ཇི་ཙམ་པ་སྨོས། བསྐལ་པ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་གནས་པའོ། །ཕྱོགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱོགས་བཅུར་སྦྱར་བར་བྱའོ། །

問：直到甚麼時候之前呢？〔答：〕「盡剎時限諸方間」。「盡……間」即「直到……時候」。「剎時限」是盡佛剎土的時限，也就是說在一劫接著一劫當中。「方」應當與十方結合〔著來解讀〕。

（5）透過鎧甲的所做細分

I. 有情行持的隨行

གོ་ཆ་བགོས་པ་ནི་རྣམ་པ་ལྔ་སྟེ། དེ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། །སེམས་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དང་། དམ་པའི་ཆོས་རབ་ཏུ་བསྒྲགས་པ་རྣམས་ཏེ། དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་དག་གི་སྤྱོད་དང་མཐུན་པར་འཇུག །ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སྐྱུ[18]་མེད་པའི་རང་བཞིན་སྤྱོད་པ་དང་། བདེ་བར་གནས་པ་དང་སེམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་འཛིན་ཅིང་སྤྱོད་པའོ། །

披鎧甲是第五行相，其中又分三種。有情行持的隨行、完全圓滿佛法、善說正法。問：它內容是甚麼呢？〔答：〕「隨入有情諸行中」等。以無誑本性對待諸有情、安置於安樂以及抱持心的隨順而行持。

II.完全圓滿佛法

བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་བྱེད་ཅིང་། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་པའི་དོན་དུ་སྤྱོད་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་སྟེ། དེ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའོ། །

「究竟圓滿菩提行」中，為了菩提而行持即是菩提行，而究竟圓滿它即是令成就

[18] 依 P、N 應為 སྐྱོ།。

諸佛法。

III.善說正法

བཟང་པོ་སྤྱོད་པ་དག་ནི་རབ་སྟོན་ཅིང་། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་འདིར་བཟང་པོ་སྤྱོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དམ་པའི་ཆོས་འཆད་པ་ཉིད་གཟུང་སྟེ་ཐབས་ཀྱིས་སྒྲོ་བཏགས་པ་དང་། འཆད་པ་དང་། སྟོན་པའོ། །མ་འོངས་བསྐལ་པ་ཀུན་དུ་སྤྱོད་པར་གྱུར། །ཅེས་བྱ་བ་ནི་མ་འོངས་པའི་བསྐལ་པ་མཐའ་ཡས་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་སྐྱོ་བའི་ཡིད་ཀྱིས་སྤྱོད་པའོ། །

就「善開示諸普賢行」而言，此處「普賢行」即抱持著講說正法這件事，也就是以方便增益、講說與開示。「盡未來劫為修行」即未來一切無量劫中以不厭倦的意修行。

（6）透過值遇相同福緣菩薩的所做細分

ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དང་། སྨོན་ལམ་གྱིས་སྐལ་བ་མཉམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་མཐུན་པར་བསྟན་པ་སྟེ་དེ་ནི་རྣམ་པ་དྲུག་པའོ། །དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། བདག་གི་སྤྱོད་དང་མཚུངས་པར་གང་སྤྱོད་པ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །བདག་གི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་དང་མཐུན་པར་གང་སྤྱོད་པ་དེ་དག་དང་རྟག་པར་ནམ་བྱང་ཆུབ་པའི་བར་དུ་འགྲོགས་པ་དང་། ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་དང་། སྨོན་ལམ་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་སྤྱོད་པར་ཤོག་ཤིག་པའོ། །

開示與身語意行及誓願上相等福緣的菩薩親睦，這是第六行相。又問：它內容是甚麼呢？〔答：〕「所有共我行同行」等。願與那些所有和我菩薩行相同者，直至菩提前恆常隨時地為友伴；以及透過身口意和那菩薩行與誓願一起修行。

（7）透過令善知識歡喜的所做細分

ཕན་པར་བསམ་པའི་མན་ངག་སྒྲུབ་པ་ནི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མགུ་བར་[67-1256]བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ནི་རྣམ་པ་བདུན་པའོ། །དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། བདག་ལ་ཕན་པར་འདོད་པའི་གྲོགས་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གང་ཕན་པར་འདོད་པས་བཟང་པོ་སྤྱོད་པ་སྟོན་པ་དང་། འཆད་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་གཏམ་ཟེར་བ་དང་། བདག་རྟག་པར་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མཚུངས་པར་སྤྱོད་པར་གྱུར་ཅིག་པའོ། །དེ་དག་བདག་གིས་ནམས་ཀྱང་སྟེ་གཞར་ཡང་ཡིད་དབྱུང་བར་མི་བྱ་སྟེ། ནམ་བྱང་ཆུབ་པའི་བར་དུ་རྟག་པར་དེ་དང་མཐུན་པར་གྱུར་ཅིག་པའོ། །

成就利益意樂的竅訣即恭敬善知識，這就是第七行相。又問：它內容是甚麼呢？〔答：〕「意欲益我諸知識」等。願我與凡是想要利益〔我〕的善知識開示、講

說以及談論普賢行者，恆常一起相同地行持。願我對那些不曾也不復感到心情鬱悶，直至菩提前隨時恆常地與他親睦。

（8）透過如來現前的所做細分

དུས་དང་འཁོར་དང་མཆོད་པ་བྱ་བ་ལ་སྐྱོ་བ་མེད་པ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་སྟེ་དེ་ནི་རྣམ་པ་བརྒྱད་པའོ། །དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་སྲས་ཀྱིས་བསྐོར་བའི་མགོན་པོ་རྣམས། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །མངོན་སུམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བ་སྟེ་ཕྱོགས་བཅུ་ཀུན་གྱིའོ། །རྒྱལ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་འཁོར་གྱིས་བསྐོར་བའོ། །མགོན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཉེན་གཅིག་པུར་གྱུར་པའོ། །རྟག་ཏུ་བལྟ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱོན་མེད་པའི་མིག་གིས་སོ། །དེ་དག་ཀུན་རེ་རེ་ལ་ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀུན་དུ་ཁྱབ་པའི་མཆོད་པས་མཆོད་པར་བྱའོ། །ཇི་སྲིད་ཀྱི་བར་དུ་ཞེ་ན། མ་འོངས་བསྐལ་པ་ཀུན་དུ་མི་སྐྱོ་བར། །ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སྐྱོ་བ་མེད་པའི་ཡིད་ཀྱིས་མ་འོངས་པའི་བསྐལ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པའི་བར་དུའོ། །

在如來前不厭倦地行集會、圍繞與供養，這就是第八行相。又問：它內容是甚麼呢？〔答：〕「佛子所繞諸怙主」等。「面」即在面前，也就是在一切十方〔諸佛前〕。「勝者」是佛世尊，也就是菩薩所圍繞者。「怙主」即成為一切眾生唯一親友者。「恆常〔面〕見」即以無缺陷的眼〔面見諸佛〕。在他們所有每一位前也應當供養等同於廣大虛空遍滿法界俱足一切類別的供物。問：直到甚麼時候呢？〔答：〕「盡未來劫無疲厭」即以無厭倦的意在窮盡未來的一切劫間〔供養〕。

（9）透過遍持正法的所做細分

འཛིན་པ་དང་། བཤད་པ་དང་། ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་དང་གསུམ་ནི་དམ་པའི་ཆོས་ཡོངས་སུ་བཟུ་བ་སྟེ་དེ་ནི་རྣམ་པ་དགུ་པའོ། །དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། [67-1257]རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་དམ་པའི་ཆོས་འཛིན་ཅིང་། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་དུས་གསུམ་དུ་གཤེགས་པའི་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་བཤད་པའི་ཆོས་དེ་དག་གཟུངས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་འཛིན་པས་ན་འཛིན་ཅིང་ཞེས་བྱ་བའོ། །བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་པ་ནི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་ཉིད་དེ། ཀུན་དུ་སྣང་བར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་ཡོངས་སུ་བསྒྲགས་ཤིང་རབ་ཏུ་བསྟན་པའོ། །བཟང་པོ་སྤྱོད་པ་རྣམ་པར་སྦྱོང་བ་ཡང་། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པའོ། །དེ་རྣམས་རྣམ་པར་སྦྱོང་བ་ནི་དྲི་མ་མེད་པར་བྱ་བ་སྟེ། ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་རིང་དུ་སྤོང་བའོ། །མ་འོངས་བསྐལ་པ་ཀུན་དུ་སྤྱད་པར་བགྱི། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལྟར་བརྩལ་བའོ། །

執持、講說、究竟清淨三者總攝妙法，這就是第九行相。又問：它內容是甚麼呢？

〔答：〕「持諸勝者微妙法」等。以總持那些一切三世諸勝者的十二分教所說法的力來執持的話，稱為「持」。「菩提行」即是所宣揚的法本身，而「普皆光顯」即向諸眾生完全地宣說與好好地開示〔菩提行〕。「究竟清淨普賢行」即菩薩行。「究竟清淨那些」即令〔普賢行〕無垢，也就是將所有過患遠遠地拋棄。「盡未來劫應修行」即像〔偈頌所說〕那樣地精勤。

（10）透過獲無盡藏的所做細分

བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ལ་སོགས་པའི་ཚོགས་ཐོབ་པས་མི་ཟད་པའི་མཛོད་རྙེད་པ་སྟེ་འདི་ནི་རྣམ་པ་བཅུ་པའོ། །དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། སྲིད་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྲིད་པ་ཐམས་ཅད་ན་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་འཁོར་བར་འཁོར་ཞིང་སྐྱེ་བར་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་མི་ཟད་པ་ཐོབ་པས་ལྡན་པར་གྱུར་ཅིག །དེ་ལྟར་ཤེས་རབ་དང་། ཐབས་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་ནམ་མཁའི་མཛོད་དང་དྲི་མ་མེད་པའི་ཕྱག་རྒྱ་རྣམས་དང་། དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམ་པར་ཐར་པ་འདི་ལྟ་སྟེ། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཐོགས་པ་མེད་པ་དང་། སྒྱུ་མར་གྱུར་པ་དང་། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཡོན་ཏན་ཐུན་མོང་བ་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཛོད་མི་ཟད་པ་དང་། མི་ཟད་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་གཏེར་དུ་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་བདེ་ཞིང་ཕན་པའི་ཕྱིར་གྱུར་ཅིག་པའོ། །

由於獲得福德與智慧資糧等資糧，獲得無盡藏，這即是第十行相。又問：它內容是甚麼呢？〔答：〕「於諸有中」等。在欲界等一切存有中，為了有情而流轉並且生於輪迴的情況下，願透過獲得無盡福德與智慧資糧而成為具有〔福慧二資糧〕。同樣地，願為了利益安樂一切眾生，成為諸勝慧、方便、三昧虛空藏無垢印；同樣地菩薩的解脫即如下：無礙大悲、成為幻化；佛與菩薩共同的功德、不共的無盡藏與無盡功德藏。

（11）透過入的所做細分

[67-1258]འཇུག་པ་ནི་རྣམ་པ་བཅུ་གཅིག་པ་སྟེ། དེ་ཡང་རྣམ་པ་བརྒྱད་དོ། །འདི་ལྟ་སྟེ། སངས་རྒྱས་དང་དེའི་ཞིང་བལྟ་བར་འཇུག་པ་རྣམ་པ་གཉིས་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ལ་འཇུག་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བར་འཇུག་པ་དང་། བསྐལ་པར་འཇུག་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་བལྟ་བ་དང་། དེའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་མངོན་པར་སྒྲུབ་པར་འཇུག་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་བསྙེན་བཀུར་བྱ་བར་འཇུག་པ་དང་བརྒྱད་དོ། །

入為第十一行相，它又有八個種，如下：入瞻仰佛與其剎土兩種、進入佛語、入

轉法輪、進入劫、入瞻仰如來與其行境、進入現前成就佛剎、趨入承事如來等八種。

I.趨入瞻仰佛

དེ་ལ་སངས་རྒྱས་དང་དེའི་ཞིང་བལྟ་བར་འཇུག་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ནི་ཚིགས་བཅད་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཏེ། དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། རྡུལ་གཅིག་སྟེང་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །རྡུལ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ཕྱོགས་བཅུའི་དུས་གསུམ་དུ་གཤེགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གི་རྡུལ་སྙེད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རྣམས་ཏེ། ཞིང་དེར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཞིང་དེ་དང་དེར་རོ། །བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བསམ་ཡས་པ་སྟེ། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་སོ། །སངས་རྒྱས་སྲས་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིའོ། །དབུས་ན་བཞུགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དབུས་ན་བཞུགས་པའོ། །བྱང་ཆུབ་སྤྱད་པ་སྤྱོད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སྤྱད་པ་སྤྱོད་ཅིང་སྤྱད་པ་རབ་ཏུ་སྒྲུབ་པ་ནའོ། །བལྟ་བར་བགྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཇུག་པའོ། །

其中，以兩偈頌〔說明〕趨入瞻仰佛與其剎土兩種。又問：它內容是甚麼呢？〔答：〕「一塵中」等。一塵中〔有〕如十方三世佛剎塵數的諸佛剎，而「彼剎中」即一個個那樣的剎土中。「難思」即想不可思議，也就是說〔有為數不可思議的〕諸佛。「佛子」即諸菩薩。「眾會中」即安住於〔菩薩們〕中央。「修菩提行」即修菩提行與完全成就〔菩提〕行。「行瞻仰」即是趨入。

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྨོན་ལམ་མི་སྲིད་པར་བཏབ་ན་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཇི་ལྟ་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གི་ཕྱོགས་ཆ་གཅིག་ཀྱང་རྡུལ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ཆུད་པར་བསྟན་མི་སྲིད་ན་ཇི་ལྟར་དུས་གསུམ་དུ་གཤེགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གི་རྡུལ་སྙེད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཞིང་རེ་རེ་ན་ཡང་གྲངས་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རེ་རེ་ཡང་བྱང་[67-1259]ཆུབ་སེམས་དཔའི་འཁོར་གྱི་དབུས་ན་བཞུགས་པས་ཀུན་དུ་གང་བ་དེ་སྙེད་དུ་རྡུལ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་སོ་སོར་བལྟ་ཞིང་སྨོན་པ་ཇི་ལྟར་བྱ་ཞེས་བརྒལ་བ་དང་། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་ལས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྣ་ཚོགས་པ་བླ་འོག་སྦྲེལ་ཞི་ལ་སོགས་པ་སྤྲུལ་པ་བཞིན་ཏེ། དེ་ལྟར་བསམ་དུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྤྲུལ་ན་རྡུལ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་སྲིད་དེ། བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པར་ལུང་ལས་ཀྱང་བཤད་པ། མཁས་པ་དག་གིས་ས་འདི་ལ། །ངོ་མཚར་འགྱུར་བ་ཅུང་ཟད་མེད། །སྒྱུ་མའི་རྣམ་པར་གྱུར་པ་ལ། །ཡ་མཚན་དུ་ནི་སུ་ཞིག་འཛིན། །བསམ་གཏན་ལས་དང་ཀླུ་རྣམས་དང་། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཆེ་བ་ཉིད། །འཇིག་རྟེན་མགོན་པོ་འདྲེན་པ་དེས། །བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་རྣམ་བཞིར་བཤད། །

如果發不可能的菩薩願，將變得沒有意義。問：「怎麼〔發願〕？這就像如果連示現進入一方佛剎的一塵上也不可能，怎麼能如三世佛土剎塵的一個個所有佛剎

也都被一個個無數安住於菩薩眾會中的佛世尊所充滿？要怎樣如前述數量的一微塵上個別地瞻仰並且發願？」辯駁且〔答：〕不是這樣的。如同不可思議的業在各種世間界有上下錯綜複雜等變化，同樣地透過不可思議智而變化的話，一微塵上怎麼會不可能〔被無數安住於菩薩眾會中的佛世尊所充滿〕？《不思議經》也說：「智者於此地，毫無稀奇者，幻相變化中，執何者為奇？靜慮業諸龍、諸佛殊勝性，世怙主所導，說四不思議。」

དེ་ལྟ་བས་ན་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གསུང་རབ་ལ་མི་སྲིད་པར་འཛིན་པ་དེ་དག་ཀྱང་འདིས་ཡིད་ཆེས་པར་གྱིས་ཤིག །འཇིག་རྟེན་ན་ཡང་ཤིན་ཏུ་ཆུང་བའི་སྣོད་དུ་ཆུ་དངས་པས་གང་བ་ལ། གཟའ་སྐར་ལ་སོགས་པ་ནམ་མཁའི་རྒྱན་ཐམས་ཅད་སྣང་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ། གཟུགས་བརྙན་བཞིན་པ་ཆོས་རྣམས་ཏེ། །རབ་རིབ་རྨི་ལམ་མཚན་ཉིད་དེ། །སྒྱུ་མ་སྨིག་རྒྱུ་འདྲ་བ་དང་། །དེ་འདྲར་མ་ལུས་ཐམས་ཅད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཇི་ལྟར་རྡུལ་གཅིག་གི་སྟེང་ན་བཞུགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །

因此，對那些諸佛教言中〔自己〕認為不可能者，也要透過這樣而以勝解〔看待〕。在世間中也就像小容器被清水給注滿時，星辰等一切虛空上的莊嚴都映射〔在水面上〕一樣。同樣地，世尊也說：「諸法如影像，翳夢寐本質，似幻術陽焰，如彼盡無餘。」等，就像這樣〔理解〕「如何在一微塵上有〔充滿無數安住於菩薩眾會中的佛世尊〕」。

II.趨入佛剎土

དེ་ལྟར་མ་ལུས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་ལུས་པའི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དོ། །སྐྲ་ཙམ་ཁྱོན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྲའི་ཚད་ཙམ་སྟེ། དེ་ཡང་བཤད་པར་བྱ་བ་ནི་སྐྲའི་རྩེ་མོ་ཙམ་གྱི་ཁྱོན་ཏོ། །དུས་གསུམ་ནི་དུས་གསུམ་དུ་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱིའོ། །སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་དག་གི་ཞིང་རྒྱ་མཚོར་ཡང་། བསྐལ་པ་རྒྱ་མཚོར་སྤྱོད་ཅིང་རབ་ཏུ་འཇུག །ཅེས་བྱ་བ་ནི་དེ་[67-1260]སྲིད་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ན་མཐོང་བར་ཤོག་ཤིག་པའོ། །

同樣地「無餘」是盡無餘的一切方所。「毫量」是毫毛的範圍，它也可以說是毫毛尖的範圍。「三世」是三世諸〔佛〕的〔身與剎土〕。「佛海」也是他們的剎土海。「行劫海中善趣入」是願直至〔菩提間〕見到菩薩行。

III.進入佛語

སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ལ་འཇུག་པ་དེ་གང་ཞེ་ན། གསུང་གཅིག་ཡན་ལག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གཅིག་གིས་ཆོས་བཤད་པ་ལ་ཉན་པའི་འཁོར་གྲངས་མེད་པ་མོས་པ་ཐ་དད་པ་དག་ལས་དོན་ཐ་དད་པ་དང་ཚིག་དང་ཡི་གེ་འབྲུ་ཐ་དད་པ་ཚད་མེད་པ་རྣམས་སུ་གོ་བར་འགྱུར་བས་ན་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་རྒྱལ་བ་དུས་གསུམ་དུ་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་བཤད་པའི་གསུང་སྒྲ་རྣམ་པར་དག་པས་ཉན་པའི་འཁོར་གྲངས་མེད་པའི་འགྲོ་བ་རྣམས་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་འགྲོ་བ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱིས[19]་གསུང་སྒྲ་སྐྱོན་མེད་པའི་རྣ་བས་དེ་དག་གི་གསུང་སྒྲ་རྒྱ་མཚོ་ཀུན་ལ་རྟག་པར་འཇུག་པར་བྱ་སྟེ་མ་ལུས་པར་ཡིད་ལ་བྱའོ། །

問：甚麼是那入佛語呢？〔答：〕「一言支」等。因為一位如來說法時，〔讓〕不同意樂、不同工作以及〔使用〕不同句、文字、字母的無量無數聽眾眷屬都能了解，稱為「海」。同樣地，三世一切佛以如此清淨的語音，隨著無量一切眾生所欲趨向，如同眾生一樣以無過患的佛語音之耳，應恆常地進入他們所有的語音海，也就是盡無餘地記住。

ལུང་ལས་ཀྱང་འདི་སྐད་དུ་གསུངས་ཏེ། འཁོར་བར་འཁོར་བ་མང་པོ་རྣམས། །དད་པའི་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་ལ། །གསུང་གཅིག་ཏུ་ནི་བཤད་མོད་ཀྱི། །དུ་མའི་རྣམ་པར་གོ་བར་གྱུར། །བདག་ལ་ཉི་ཚེར་འཆད་དོ་སྙམ། །འགྲོ་བ་ཀུན་གྱིས་ཇི་ལྟར་གོ། །ཡ་མཚན་དེ་ལས་ཅི་ཞིག་ཆེ། །དེ་ལྟར་ངོ་མཚར་ཅི་ཞིག་ཡོད་པ[20]་འདི་ལྟ་སྟེ། སྡོང་པོས་བརྒྱན་པའི་མདོ་སྡེ་འཕགས་པ་བྱམས་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ལས་བཤད་པ། ཕྱོགས་བཅུའི་བདེ་བར་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་སྤྲིན་ལ། །གནས་གཅིག་འདུག་ནས་ཚྭོངས་པ་མེད་པར་གྱུར་ཏེ་ཉན། །བསྐལ་པ་བྱེ་བ་མང་པོར་སེམས་ཀྱིས་ངོམས་པ་མེད། །བློ་ཆེན་རྒྱ་མཚོ་དང་ནི་མཉམ་པར་སྤྱོད་པར་ཤོག །ཚིགས་སུ་བཅད་པ་སྔ་མ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་འཆད་པའི་ཆེ་བ་ཉིད་བསྟན་པའོ། །ཚིགས་སུ་བཅད་པ་འོག་མས་ནི་ཉན་པའི་ཆེ་བ་ཉིད་བསྟན་ཏོ། །

聖教也這樣說：「輪迴流轉眾，各種好樂相，雖演一語音，種種皆明瞭，揣想為我說，隨眾生得解，何奇甚於此，怎如此稀有？」像這樣《莖莊嚴經》的〈聖彌勒解脫〉說：「十方如來法雲中，一座成無昧聽聞，歷俱胝劫心無厭，願得同行大智海。」前二頌說明演說者的殊勝，後頌文說明聽者的殊勝。

---

19 依 P、N 應為 ཀྱི 。

20 依 P、N 應無 པ 。

IV.入轉法輪

ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བར་འཇུག་པ་སྟེ། །དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། དེ་དག་གི་ཡང་གསུང་དབྱངས་མི་ཟད་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །དེ་དག་གི་[67-1261]ཞེས་བྱ་བ་ནི་དུས་གསུམ་དུ་གཤེགས་པ་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིའོ། །ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་ནི་དེ་ལ་འཇུག་པའོ། །མི་ཟད་པ་ནི་བགྲང་བ་ལས་འདས་པའི་གསུང་སྒྲའོ། །དེ་ལ་བློ་ཡི་སྟོབས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཐུ་ཆེན་པོས་སྐད་ཅིག་ཏུ་འཇུག་ཅིང་རྟོགས་པའོ། །ཚུལ་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་དང་གང་གིས་ཐབས་ཀྱིས་གང་དང་གང་ལ་ཆོས་འཆད་པ་ནི་དུས་གང་དང་ཡུལ་གང་དུ་དད་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་སེམས་ཅན་དག་ལ་འདུལ་བར་འཇུག་པའོ། །

〔說明〕入轉法輪。而又問：它內容是甚麼呢？〔答：〕「於彼無盡音聲中」等。「彼」即三世一切諸勝者。「轉法輪」即進入彼。「無盡」是超乎計算的語音。其中「慧力」是以大本智力在一刹那間進入而證悟。「理趣」是某某〔佛〕以方便向某某〔眾生〕說法，在何時何地進入調伏各種好樂的有情。

V.進入劫

བསྐལ་པར་འཇུག་པ་སྟེ་དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སྐད་ཅིག་མའི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་གིས་ཕྱོགས་བཅུ་རྣམས་ཀྱིའོ། །མ་འོངས་བསྐལ་པ་ཐམས་ཅད་འཇུག་པར་ཡང་། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྐལ་པ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བདག་འཇུག་པའོ། །མདོར་ན། གང་ཡང་བསྐལ་པ་དུས་གསུམ་ཚད་དེ་དག །ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དུས་གསུམ་དུ་བགྲང་བ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་མའི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་གི་ཆ་ཤས་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱའོ། །

〔說明〕趨入劫。而又問：它內容是甚麼呢？〔答：〕「一刹那」等，即以一念頃〔進入〕十方的〔未來劫〕。「入於未來一切劫」即我一劫接著一劫地進入。總之「所有三世諸劫量」等，即以一念頃悟〔入〕那所有三世數量〔的劫〕。

VI.趨入瞻仰如來與其行境

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྟ་ཞིང་དེའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་སྟེ། དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། དུས་གསུམ་གཤེགས་པ་མི་ཡི་སེང་གེ་གང་། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གང་ཕྱོགས་བཅུ་དུས་གསུམ་དུ་གཤེགས་པའི་མིའི་སེང་གེ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་སོ། །དེ་དག་བདག་གིས་སྐད་ཅིག་མའི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་གིས་བལྟ་བར་བྱ་བ་ནི་མཐོང་བར་བྱ་བའོ། །དེ་དག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་ནི་དེ་དག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་ལོ། །སྒྱུ་མར་གྱུར་པའི་རྣམ་ཐར་སྟོབས་ཀྱིས་འཇུག །ཅེས་བྱ་བ་ནི་སྒྱུ་མར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དེའི་མཐུས་རྟག་པར་འཇུག་པའོ། །

〔說明〕趨入瞻仰如來與其行境。而又問：它內容是甚麼呢？〔答：〕「所有三

世人獅子」等，即所有十方三世人獅子佛世尊。我當於一念頃瞻仰他們，即當見到。他們的行境即他們的行誼。「以如幻解脫力入」也就是「如幻」即菩薩解脫智慧本質，以那個力恆常地進入。

VII.進入現前成就佛刹

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་མངོན་པར་སྒྲུབ་པར་འཇུག་པ་སྟེ། དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། [67-1262]གང་ཡང་དུས་གསུམ་དག་གི་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །གང་ཡང་དུས་གསུམ་དག་གི་ཞིང་གི་རྒྱན་ནི་ཞིང་མང་པོ་སྟེ། དེ་དག་མངོན་པར་བསྒྲུབ་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་རྡུལ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་མངོན་པར་བསྒྲུབ་པའོ། །དེ་ལྟར་མ་ལུས་ཕྱོགས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དུ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཇི་ལྟར་མ་ལུས་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྡུལ་གྱི་སྟེང་དུ་སྒྲུབ་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་ཞིང་མང་པོ་རྣམས་མངོན་པར་བསྒྲུབས་ནས་འཇུག་པའོ། །

〔說明〕趨入現前成就佛刹。而又問：它內容是甚麼呢？〔答：〕「所有三世〔妙嚴〕刹」等。「所有三世妙嚴刹」是眾多刹土，而「彼等現成」即以神通力〔讓眾多刹土〕現前成就於一微塵上。「如是無餘諸方所」即正如無量方所的一微塵上成就〔眾多刹土〕，同樣地以一念頃在眾多刹土成就後，進入〔眾多刹土〕。

ད་ལྟར་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། ཚད་དང་། ཁ་དོག་དང་། དབྱིབས་དག་སོ་སོར་ཐ་དད་པ་མང་པོ་མ་འདྲེས་པ་རྣམས་ཀྱང་རྡུལ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་བཞག་པར་མི་ནུས་ན། སོ་སོར་ཐ་དད་པ་མང་པོ་རྣམས་རྡུལ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ཕྱོགས་བཅུ་མཚམས་མེད་ཅིང་མ་འདྲེས་པར་ཇི་ལྟར་གཞག་པར་བྱ། དེ་ལྟ་བས་ན་འདི་ལ་ཇི་ལྟར་ཡིད་ཆེས་པར་བྱ་སྙམ་པ་ལ། དེའི་ལན་དུ་དེ་བས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་པ་སྟེ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་མ་སྐྱེས་པ། མ་འགགས་པ། སྐྲ་ཤད་འཛིངས་པ་ལྟ་བུར་ཐོག་མ་ནས་ཞི་ཞིང་རང་བཞིན་གྱིས་སེམས་ལས་འདས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་མོས་པར་བརྟགས་པ་ཙམ་གྱིས་འབྱུང་བ་ནི་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་དུ་མའི་གཟུགས་སུ་རབ་ཏུ་བསྒོམས་པས་རྣམ་པ་མང་པོའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཁྱད་པར་གྱིས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་སྟོང་བས་ན་དངོས་པོ་འདི་དག་པར་དུ་གསལ་བར་སྣང་ངོ། །

若連現在的一切佛刹的各個本質、數量、顏色與型態等諸多差別也都無法不混雜地在安住一微塵上，更何況十方〔三世〕各個所有許多差別〔的一切佛刹〕要如何無間斷且不混雜地安住在一微塵上？因此就「想著『應如何信解』」而言，為了回答它所以說「在一切法究竟不成立，也就是無自性、如幻、不生不滅、如〔眼

翳者所看到的〕散髮一樣，本來寂靜而且自性超越心〔識的情況下〕，僅隨著思量信解而生，若透過善觀修眾多各種行相的色，以許多行相的三昧、各種背捨的勝處經驗不可思議的各種形相，當中將清楚顯現這些事。

འཇིག་རྟེན་ན་ཡང་སྔགས་ཙུང་ཟད་ཙམ་ལས་མཐུ་སྐྱེས་པའི་མིག་འཕྲུལ་གྱིས་རབ་ཏུ་བསྒྲུབས་ན་ངོ་མཚར་དང་ལྡན་པའི་སྒྱུ་མའི་མཛེས་པ་ཡང་སྣང་ངོ་། །དེ་ལྟ་བས་ན་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་ཇི་ལྟར་སྨྲས་པ་བཞིན་ཡིད་ཆེས་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་ཡིད་གཉིས་ནི་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མི་བྱེད་ཅིག །

世間中也是〔一樣〕，若以少許咒語所生力量之魔術而成就的話，也會出現稀奇幻化的美麗〔事物〕，因此對於這些所有應當就像所說的那樣信解，而絲毫也不該懷疑這些〔事情〕。

VIII.趨入承事如來

[67-1263]དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་བསྙེན་བཀུར་བྱ་བར་འཇུག་པ་དང་བརྒྱད་དེ། དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། གང་ཡང་མ་བྱོན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གང་མ་བྱོན་པ་ནི་ཕྱི་མ་མ་འོངས་པའི་མཐར་ཐུག་པ་རྣམས་སོ། །འཇིག་རྟེན་སྒྲོན་མ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཏེ། ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཞན་དང་གཞན་ནམ་མཁའི་མཐའ་ཀླས་པ་ན་བཞུགས་པ་བགྲང་བ་ལས་འདས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱིས་སྐད་ཅིག་གིས་དུས་མཉམ་པར་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་སྟེ། དེ་ནས་འདི་བཞིན་དུ་དུས་མཉམ་པར་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བར་འགྱུར་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སྟོན་པར་བཤད་དེ། དེ་དག་མངོན་སུམ་དུ་བྱང་ཆུབ་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །དེ་དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལྟར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པར་མཛད་པ་དང་། དེ་དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བར་མཛད་པ་དང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་རྣམ་པ་རབ་ཏུ་སྟོན་པའི་མགོན་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཞབས་ཀྱི་དྲུང་དུ་ཡིད་སྤྲུར་བ་དང་། ཀུན་ཏུ་སྤྲུར་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་སྟོབས་གཉིས་ཀྱི་མཐུས་ལུས་ཀྱི་སྤྲིན་གྱིས་ཕྱོགས་བཅུ་བཀང་སྟེ། མཆོད་པའི་སྤྲིན་ནམ་མཁའ་ཁེབས་པའི་དམ་པ་བགྲང་བ་ལས་འདས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཆོད་པ་དང་། བསྟོད་ཅིང་བརྗོད་པ་དང་། བསྐོར་བ་བརྒྱ་སྟོང་དུ་མ་བྱེད་ཅིང་འཁོར་བའི་མཐའི་བར་འགྲོ་བ་ནི་བསྙེན་པར་འཇུག་པའོ། །

〔說明〕第八種趨入承事如來，而又問：它內容是甚麼呢？〔答：〕「所有未來」等。「所有未來」者是所有窮未來際者。「世間燈」是一切佛世尊，也就是以在盡虛空際十方世間中超乎數量的佛智行境，在一剎那同時現成無上正等正覺佛，之

後一樣地同時轉法輪、一樣地示現涅槃，即「彼等成佛」等。「彼等」為在同樣地無上正等正覺、就是那樣地地轉法輪與示現涅槃的一切怙主跟前，以「意捷疾」與「速疾周遍」兩種神通的威神力讓身體的雲遍滿十方；奉獻充盈虛空的一切超乎數量的妙供養雲、讚頌與數十萬次的圍繞，且行至輪迴際，即趨入承事。

རིམ་པར་འཚང་རྒྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའོ། །མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སྟོན་པ་ཞེས་བྱའམ། རབ་ཏུ་ཞི་མཐའ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚིག་ཁ་བསྐང་བའི་ཕྱིར་རྣམ་གྲངས་སུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ་གཙོ་བོར་བཤད་པའོ། །དེ་ཡང་ཆུ་ཟླའི་གཟུགས་བརྙན་བཞིན་དུ་དགའ་ལྡན་གནས་ཀྱི་གཞལ་མེད་ཁང་ན་བཞུགས་པ་ལས་འཆི་[67-1264]འཕོ་བསྟན་པ་དང་། མངལ་ན་གནས་པའི་ཚེ་དང་། ལྷས་ཕྱག་བྱས་པ་དང་། བཟོ་བསྟན་པ་དང་། མངོན་པར་བྱུང་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་དཀའ་བ་སྤྱོད་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོར་བཞུད་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་དྲུང་དུ་སེང་གེའི་གདན་ལ་བཞུགས་པས་བདུད་ཕམ་པར་མཛད་པའི་དུས་སུ་གོང་མ་བཞིན་ཉེ་བར་འགྲོ་བ་ནི་དེ་དག་གི་ཞབས་ཀྱི་དྲུང་དུ་ཡུད་ཙམ་གྱིས་སོ། །

「證成佛」即現等覺。「示現涅槃」或「究竟寂」是句子的補充故，應該明白〔其〕差別與表達〔佛〕主要〔的行誼〕。其中還有在〔諸佛〕像水月影像般地示現從兜率天宮中逝歿、天神禮敬、示現工巧、離家出家後苦行、詣菩提道場後坐於菩提樹下獅子座上降魔時，一如先前於須臾間即前往他們面前親近。

（12）透過力的所做細分

སྟོབས་དེ་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་པའོ། །དེ་དག་ཀྱང་རྣམ་པ་བཅུ་སྟེ་ཚིགས་བཅད་གཉིས་ཀྱིས་སོ། །དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། རྫུ་འཕྲུལ་སྟོབས་རྣམས་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འཕྲུལ་པར་བྱེད་པས་རྫུ་འཕྲུལ་ཞེས་བྱ་བས་ན་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་བྱེད་པ་སྟེ། ཆོ་འཕྲུལ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། །རྫུ་འཕྲུལ་ཇི་ལྟར་ཆོ་འཕྲུལ་དུ་ཤེས་པར་བྱ་ཞེ་ན། སོ་སོའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་འཕྲོག་ཅིང་མགུ་བར་བྱེད་པས་ན་ཆོ་འཕྲུལ་ལོ། །དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་གནོད་མི་ཟ་བས་ན་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་སྟོབས་སོ། །ཀུན་དུ་སྒྱུར་བའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་གཞན་དུ་འགྲོ་བའོ། །འགྲོ་བ་ན་ཀུན་དུ་སྒྱུར་བའི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་སྐད་ཅིག་གིས་ཕྱོགས་བཅུར་མི་ཐོགས་པར་འགྲོ་བའོ། །

那「力」是第十二行相。它們（力）也有十種，而以兩偈頌〔闡述〕。又問：它內容是甚麼呢？〔答：〕「神通力」等。因為能幻化，所以是「神通」。因而能隨所欲圓滿，換句話說是「神變」。問：神通如何能理解成神變？〔答：〕因為能吸引並且令所有每一位有情的心能喜悅，所以是神變。因為它〔神變〕的力量無

庸置疑，所以是神通力。「**速疾周遍**」是菩薩去其他地方的方式。就「去」而言以速疾周遍神通一剎那無礙地前往十方。

ཐེག་པའི་སྟོབས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཏེ། དེ་བས་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དེས་ཐེག་པས་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའོ། །ཡང་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་ཐེག་པ་ཡིན་པས་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྟེ། དངོས་སུ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ལམ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་གཉིས་ལ་ཐེག་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཡང་ན་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྣམས་དང་བཅས་པ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་དག་གི་སྟོབས་ནི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྟོབས་[67-1265]ཇི་སྙེད་པས་མི་ཚོམ་པའོ། །

「**乘力**」是以大乘力，因此以那大的裝載工具乘載，即是大乘。又因為是菩薩乘，所以是大乘。直接地說，能令獲得佛菩提的道也就是福德與智慧二資糧，稱為乘。再者，具有諸波羅蜜多，稱為大乘。這些力是盡一切所對治分的力所無法屈伏的。

ཀུན་ནས་སྒོའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་གྱི་སྒོ་སྟེ། ཇི་ལྟ་ཞེ་ན། དེའི་ལུས་དང་དམིགས་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་གཞན་ལ་ཕན་པར་མི་བྱེད་པ་གང་ཡང་མེད་པའོ། །དེ་ནི་འཕགས་པ་སྤྱོད་ཡུལ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་མདོ་ལ་ལྟོས་ཤིག །སྤྱོད་པའི་སྟོབས་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱོད་པ་གཉིས་ཀ་བྱེ་བྲག་མེད་པའི་སྟོབས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པའི་སྟོབས་དང་། ཀུན་དུ་བཟང་པོའི་སྤྱོད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སོ། །ཀུན་དུ་ཡོན་ཏན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐོག་མ་དང་བར་མ་དང་ཐ་མར་དགེ་བའོ། །བྱམས་པ་དག་གི་སྟོབས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ལ་བདེ་བར་སེམས་པས་ཁྱབ་པའོ། །ཀུན་དུ་ཁྱབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱོགས་བཅུར་ཁྱབ་པའོ། །

「**普門**」即是一切的門。問：是何種〔門〕呢？〔答：〕他（菩薩）的身與所緣是發菩提心並且完全不做不饒益其他〔眾生〕之事。那〔普門的內容〕請參照《聖淨行經》。「**諸行力**」為二種行無分別的力，也就是菩薩行力與普賢行力。「**普遍功德**」初中後善。「**諸慈愛力**」是以想「安樂一切有情界」〔的心〕遍滿〔十方〕。「**普遍滿**」即遍滿十方。

བསོད་ནམས་སྟོབས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དག་ཅིང་གཙང་བར་བྱེད་པས་ན་བསོད་ནམས་སོ། །ཡང་ན་ཕྱི་ཕྱིར་ཞེས[21]་བསོད་པར་འགྱུར་བས་ན་བསོད་ནམས་སོ། །དེའི་སྟོབས་ནི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བ་སྟེ། འདི་སྐད་དུ། བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་བསོད་ནམས་གང་། །གལ་ཏེ་དེ་ནི་གཟུགས་གྱུར་ན། །ནམ་མཁའི་ཁམས་ཀུང་གང་གྱུར་ཅིང་། །དེ་བས་དེ་ནི་ལྷག་

---

[21] 依 P、N 應為 ཞིང་། 。

པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་བས་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པའི་དམ་པའི་ཆོས་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བ་རྣམས་འཛིན་པ་དང་། ཀློག་པ་དང་། འཆད་པ་དང་། མོས་ནས་ཚིགས་བཅད་གཉིས་ཙམ་ཡང་བཟུང་ནས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་བར་གྱུར་པར་དེའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་སྟོབས་སོ། །

「福德力」即因能清淨且乾淨，所以是福德。再者，因為一再地成為美好〔事物〕，所以是福德。它的力是從薰修發菩提心而產生。經中這麼說：「菩提心福德，若令其為色，充塞虛空界，猶更勝於彼」。因此，透過受持、讀誦、解說、相信廣大甚深的大乘正法，透過僅受持二偈頌也成為迴向正等正覺者，即為其福德力。

ཀུན་ནས་དགེ་བའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དགེ་བ་དང་ཕན་པ་[67-1266]སེམས་ཤིང་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡེ་ཤེས་སྟོབས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་སོ། །ཆགས་པ་མེད་པར་གྱུར་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དུས་གསུམ་དུ་མི་ཐོགས་པའོ། །ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་པོ་རྣམས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རྟོགས་པའོ། །ཐབས་ཀྱི་སྟོབས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་རིགས་པ་ནི་ཐབས་ཏེ་སྒྲུབ་པའི་སྟོབས་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པའོ། །ཏིང་འཛིན་སྟོབས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོབས་དང་བྱེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཏེ་བསམ་གཏན་ནོ། །དེའི་མཐུས་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་བྱ་བའི་ཕྱིར་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་སྡུད་པ་ལ་མི་ཐོགས་པ་དེ་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་སོ། །བྱང་ཆུབ་སྟོབས་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་པ་སྟེ། དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ནི་སྟོབས་སོ། །ཡང་དག་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་དེའི་ཚོགས་སྒྲུབ་པའོ། །

「普及諸善」即想安樂利益一切有情並且成就之故。「智慧力」能了知一切所知者即智慧。「已無貪著」不滯礙於三時。「慧力」如實證悟一切事。「方便力」證得的道理為方便，而無滯礙於完成的力。「定力」即力與能作的定，也就是靜慮。透過它的力為了饒益一切眾生之故，那無滯礙於彙集神通等功德者，即是定力。「諸菩提力」〔中〕菩提即無上正等正覺。能獲得它〔菩提〕即是力。「能正修」即完成它〔菩提〕的積集。

（13）透過對治的所做細分

གཉེན་པོ་སྟེ་རྣམ་པ་བཅུ་གསུམ་པའོ། །དེ་ཡང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་དང་བདུད་ཀྱི་སྟོབས་རྣམས་འཇོམས་པ་སྟེ་རྣམ་པ་གསུམ་མོ། །དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། ལས་ཀྱི་སྟོབས་རྣམས་ཡོངས་སུ་དག་བྱེད་ཅིང་། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དང་མི་གཡོ་བའི་ལས་རྣམས་དམིགས་ཀྱིས་མ་ཕྱེ་བས་ན་ལས་དེ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་མོ། །དེ་ལ་མི་དགེ

བའི་[67-1267]ལས་ཀྱིས་གདོན་མི་ཟ་བར་མྱོང་བར་གྱུར་པ་ནི་ངན་སོང་གསུམ་དུ་འབྲས་བུ་སྨིན་པར་འགྱུར་བའི་སྟོབས་ཏེ། དེ་སྦྱོང་བ་ནི་སྨན་པ་ལ་སོགས་པའི་མཐུས་སྐྱུགས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། འདི་སྐད་དུ། མ་རུང་བ་ཡི་ལས་བྱས་པ། །བདག་གིས་འགྱོད་པས་བསྲབས་པར་འགྱུར། །བཤགས་ནས་བསྡམས་པ་བྱས་ན་ནི། །དེ་དག་རྩ་ནས་འདོན་པར་བཤད། །

「對治」即第十三行相。它又是摧毀一切業煩惱與魔等所對治分，即第十三行相。又問：它內容是甚麼呢？〔答：〕「**令業力皆清淨**」等。那樣的業不特別分的話為善、不善、不動業等三種。其中，因為不善業而無疑地領受者，是成熟為三惡道果的力。淨治它就像用藥力〔將惡業〕吐出來一樣。經中這樣說：「造作不當業，我以悔減輕，懺悔後約束，說根除彼等」。

གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཀྱང་ཀུན་དུ་འབྱུང[22]་བར་བྱེད་དེ། དཔེར་ན་མཛའ་བོའི་བུ་མོས་མ་ལ་བརྙས་པའི་རྒྱུས་མི་དགེ་བའི་ལས་ནི་ཞིང་གི་ཁྱད་པར་གྱིས་ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་སྨིན་པར་གྱུར་ཀྱང་འབྲས་བུ་ཅུང་ཞིག་སྨིན་ནས་དེའི་བསམ་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སྨོན་ལམ་དང་སེམས་བསྐྱེད་པས་མ་ལུས་པར་ཞིན་དུ་རྩ་བ་ནས་ཕྱུང་ནས་བཅོམ་མོ། །དེ་ལ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སྨོན་ལམ་དང་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། སྨྲས་པ། འདི་ལྟར་གང་འགྲོ་བའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འདི་ལྟར་བདག་བཞིན་དུ་མ་ལ་བརྙས་པའི་ལས་བྱས་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་བདག་ཉིད་ཀྱི་མགོ་ལ་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་མཚམས་མེད་པ་རྣམས་ནམ་འཁོར་བའི་མཐའི་བར་དུ་བདག་གིས་མྱོང་བར་གྱུར་ལ། སེམས་ཅན་གཞན་སུས་ཀྱང་མྱོང་བར་མ་གྱུར་ཅིག་ཅེས་སེམས་བསྐྱེད་པའོ། །

透過對治力也能完全清淨。例如：慈童女輕蔑母親的因〔所造成的〕不善業，即使因為特殊的〔惡〕田，使得此世中果報完全成熟，一些果報成熟後，透過他殊勝意樂為了有情而發願與發心，因此盡無餘地從根拔除後摧毀。問：其中如何為有情發願與發心？答：「願像這樣凡是一切有情眾生也如同我這樣造了輕蔑母親的業，所有那些〔業〕讓我直至輪迴際永遠不斷地領受輪子在我頭上旋轉的大苦聚，而其他有情誰也用不領受。」〔像這樣說地〕發心。

རྟེན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཀྱང་ཇི་ལྟར་ཚེད་དུ་བརྗོད་པའི་སྡེ་ལས། འཕོ་བར་འདོད་པའི་ལྷའི་བུ་གཞན་ཞིག་བཙོག་པ་ཕག་གི་མངལ་དུ་སྐྱེ་བར་ངེས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མངོན་པར་གྱུར་ནས། གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཐམས་ཅད་སྤྱངས་ཏེ་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་གནས་ཀྱི་ལྷ་ལས་ཤི་འཕོས་ནས་དགའ་ལྡན་གནས་སུ་སྐྱེས་སོ། །

---

[22] 參照《龍樹釋》、《世親釋》、《莊嚴賢釋》此處皆為 ཡོངས་སུ་དག（漢譯為完全清淨）。故此處依文義應為 ཀུན་དུ་འབྱུང་།（漢譯為完全清淨）的誤植。

透過依止力也能〔清淨〕。就像《優陀那品》中：「一位要過世的天子，在生於骯髒的豬腹中的定業現前後，僅以三次歸依即清淨一切〔惡業〕，從三十三天中死亡後，生於兜率天。」

ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་རྩ་བ་ནས་འབྱུང[23]་བར་འགྱུར་ཏེ། འདི་སྐད་དུ་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་སོ་སོར་སྦྱོང་བའི་མདོ་ལས་ཀྱང་འདི་ལྟ་སྟེ། [67-1268]དགེ་སློང་གཞན་ཞིག་གིས་མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་དང་། མ་བསད་པའི་ཕས་ཕམ་པ་གཉིས་བྱུང་ནས་འགྱོད་དེ་མི་དགའ་བས་ཡིད་གདུངས་ཏེ་སྨྱོན་པ་བཞིན་དུ་གཙུག་ལག་ཁང་ནས་གཙུག་ལག་ཁང་གཞན་དུ། གྲོང་ནས་གྲོང་གཞན་དུ། ཚོང་དུས་ལ་སོགས་པར་སོང་ནས་སྡིག་པ་དེ་དག་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མདུན་དུ་འཆགས་ཏེ། ཨེ་མའོ་བདག་ཉམས་སོ། །བདག་ཉམས་སོ། །ཞེས་ཕྱི་ཕྱིར་སྨྲས་པ་སྟེ། སྡིག་པ་བཤགས་པའི་དགྱུགས་ཤིང་གིས་བྲུང་ནས་ཇི་ཙམ་ནས་ལས་དེ་བསྲབས་པར་གྱུར་ཀྱང་། དེའི་ཕྱིར་དེ་ཤིན་ཏུ་སེམས་ལ་གདུང་ཞིང་འདུག་པ་དེ་ལ་མངོན་པར་ཤེས་པ་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཞན་ཞིག་གིས་ཟབ་མོའི་ཆོས་ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟ་བར་བཤད་དེ། གང་གིས་དེའི་སྡིག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་རྩ་བ་ནས་ཕྱུང་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པར་རྟོགས་ནས་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཏོ། །ངན་སོང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐེ་ཚོམ་སེལ་བ་དང་། སྒྲིབ་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྦྱོང་བ་ནི་ཟབ་མོའི་ཆོས་ལ་མོས་པ་འདི་ཡིན་ཏེ། འདི་བཞིན་དུ་མོས་པར་བྱོས་ཤིག་ཅེས་གསུངས་སོ། །

透過證悟一切法無我也將完全從根拔除〔不善業〕。《各別淨除業障經》也這樣說明如下：「有一位比丘犯不淨行、殺母等兩種他勝罪之後，懊悔而憂戚地悲傷，然後像瘋子一樣從精舍到別的精舍、從村落到別的村落，以及在市集期間等前往〔市集〕之後，將那些罪愆在所有眾生的面前發露過失，然後一再說著『唉呀!我毀了、我毀了』。透過懺悔罪愆的破壞〔惡業〕後，即便當時那業已減輕，他還是因為那〔惡業〕依然十分地悲傷。那時一位獲得神通的菩薩〔向他〕開示如是這般深奧法後，因此畢竟根除那一切罪障後證得法無我，然後獲得無生法忍。淨除一切惡趣的罪愆、一切猶豫，以及清淨一切罪障法，即是這個勝解甚深法。因此應當要這樣地轉為勝解」。

ཇི་ལྟར་འཕགས་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཛོད་ཀྱི་མདོ་ལས་ཀྱང་། འོད་སྲུངས་གང་ཞིག་གི[24]་ཕ་ཡང་ཡིན་ལ་རང་སངས་

---

[23] 參照《龍樹釋》、《世親釋》、《智軍釋》此處分別為 ཕྱུང་།འབྱིན།འབྱིན།（漢譯為拔除，其中 ཕྱུང་བ། 為 འབྱིན་པ། 的過去式）。故此處依文義應為 དབྱུང་།（འབྱིན་པ། 的未來式）的誤植。

[24] 依 P、N 應為 གིས།。

རྒྱས་ཀྱང་ཡིན་པ་དེ་འཚོ་བ་དང་བྲལ་ན་འདི་ནི་སྲོག་གཅོད་པའི་ནང་ན་མཆོག་གོ། །མ་བྱིན་པར་ལེན་པའི་མཆོག་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱིས[25]་དཀོར་ཕྲུ་བའོ། །འདོད་པས་ལོག་པར་གཡེམ་པའི་མཆོག་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། མ་ཡང་ཡིན་ལ་དགྲ་བཅོམ་མ་ཡང་ཡིན་པ་ལ་ཉལ་བའོ། །བརྫུན་དུ་སྨྲ་བའི་མཆོག་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སྐུར་བའོ། །ཕྲ་མའི་ནང་ན་མཆོག་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་བྱེད་པའོ། །ཚིག་རྩུབ་མོའི་ནང་ན་མཆོག་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། འཕགས་པ་རྣམས་ལ་འཕྱ་བའོ། །ཚིག་ཀྱལ་པའི་ནང་ན་མཆོག་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ཆོས་འདོད་པ་རྣམས་རྣམ་པར་གཡེང་བར་བྱེད་པའོ། །ཆགས་པའི་མཆོག་ནི་འདི་[67-1269]ལྟ་སྟེ། ཡང་དག་པར་སོང་བ་དང་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྙེད་པ་འཕྲོག་པར་སེམས་པའོ། །ངན་སེམས་ཀྱི་ནང་ན་མཆོག་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། འཕགས་པ་རྣམས་ལ་མི་བརྟེན་པའོ། །ལོག་པར་ལྟ་བའི་ནང་ན་མཆོག་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ལྟ་བ་ལ་ཤིན་དུ་ཞེན་པའོ། །མི་དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཆེན་པོ་སྟེ། འོད་སྲུངས་གལ་ཏེ་སེམས་ཅན་འགའ་ཞིག་གིས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཆེན་པོ་མི་དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་འདི་དག་དང་ལྡན་པར་གྱུར་པ་དེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་དུ་ལྡན་པའི་ཆོས་བཤད་པ་ལ་ཞུགས་ནས། འདི་ལ་བདག་གམ། སེམས་ཅན་ནམ། འཚོ་བའམ། གང་ཟག་གམ། བྱེད་པའམ། སོ་སོར་སྤྱོད་པར་བྱེད་པ་གང་ཡང་མེད་དེ། དེ་བས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་མ་བྱུས་པ། མངོན་པར་འདུས་མ་བྱས་པ། སྒྱུ་མའི་ཆོས་ཉིད་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་དག་པ་ལ་འཇུག་ཅིང་། ཐོག་མ་ནས་རྣམ་པར་དག་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་པར་དད་ཅིང་ཤིན་ཏུ་མོས་པའི་སེམས་ཅན་དེ་ནི་ངན་སོང་དུ་འགྲོ་བར་ངས་མ་སྨྲས་སོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ལ་ཕུང་པོའི་དངོས་པོ་མེད་དེ། ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་བྱུང་ནས་ཞིག་སྟེ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །རྒྱུ་དང་རྐྱེན་འདུས་ནས་ཚོགས་ཤིང་སྐྱེ་ལ། སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་ཡང་འགག་པར་འགྱུར་རོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཞི་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཞི་བར་གྱུར་ཅིང་། གང་འདི་བཞིན་དུ་ཤིན་ཏུ་མོས་པ་དེ་ནི་ནམ་ཡང་ཐིག་པའི་རྒྱུར་མི་འགྱུར་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་སྒྲིབ་པ་མེད་པ་ལ་ཐིག་[67-1270]པར་འགྱུར་བའི་གནས་མེད་ཅིང་སྐབས་མེད་དོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

《聖如來藏經》也這樣說：「迦葉！迦葉！凡是令既為父亦是獨覺者，喪失生命，此為殺生中最甚者；諸不予取中最甚者是這個奪三寶財貨〔的情況〕；諸淫邪行中最甚者是這個對那位既是母又是阿羅漢者行邪行〔的情況〕；諸妄語中最甚者是這個毀謗如來〔的情況〕；諸兩舌中最甚者是這個破和合僧〔的情況〕；諸惡口中最甚者是這個譏毀諸聖〔的情況〕；綺語中甚者是令諸希求法者懈怠〔的情況〕；貪心中最甚者是這個意欲劫奪諸住果者及諸向果者之財務〔的情況〕；惡意中最

[25] 依 P、N 應為 གྱི།。

甚者是這個不依止諸聖者〔的情況〕；邪見中最甚者是這個對知見極為執著〔的情況〕。所有這些十不善業道是大罪過。迦葉！若某一有情有這些十不善業道的大罪過，卻能進入如來所說因緣教法，〔教法內容」如下：我、有情、壽者、補特伽羅、造作者、能令各自經驗者皆無。因此，進入一切法無作、無為、無染幻化法性、自性完全清淨〔的有情〕；以及信解且深信諸法本來完全清淨的有情，則我定不說他將生惡趣。問：那是為什麼呢？〔答：〕對諸煩惱而言沒有聚合的情況，也就是諸煩惱一旦生起就將消失。就聚集因緣之後和合生起而言，生起也將隨即壞滅。世尊！凡是已生心者止息，同樣地一切煩惱也將止息。凡是像這樣深信者，無論如何也不會成為罪愆的因，這是因為就無罪愆而言，沒有成為罪愆之處且沒有〔成為罪愆之〕時機。」

དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་མངོན་དུ་བྱས་ན་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་མི་དགེ་བ་ཤིན་ཏུ་འབྱང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་འཕགས་པ་ཨུ་པཱ་ལིས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་དེ་སྟེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྔ་དྲོ་ཉེས་པ་བྱུང་ན་ཉི་མ་གུང་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མངོན་དུ་བྱས་ན་དེའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་མཐའ་ཡས་པར་རིག་པར་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཉི་མ་གུང་ལ་ཉེས་པ་བྱུང་ན་ཕྱི་དྲོ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མངོན་དུ་བྱས་ན་དེའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་མི་ཟད་པར་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །དེ་ལས་ཡང་གསུངས་པ། རིགས་ཀྱི་བུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་ཉེས་བྱས་ཐམས་ཅད་སྲེག་པའི་བསྐལ་པའི་མེ་ལྟ་བུར་འགྱུར་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །

同樣地，若實際生起菩提心的話，成為一切墮罪因的不善將完全清淨。如同那《優波離所問經》中說：「若菩薩於晨旦時生墮罪，於日中時，發菩提心，當知彼戒蘊無盡；如是，若於日中時生墮罪，於日後分，發菩提心，當知彼戒蘊無盡」等。除此之外，經中也說：「善男子！菩提心者，譬如燒盡一切惡作之劫火。」

སུམ་བརྒྱ་པ་ལས་གསུངས་པ། རབ་འབྱོར་རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་གང་གིས་འདི་ལྟ་བུའི་མདོ་སྡེ་འཆང་བ་དང་། འཛིན་པ་དང་། ཀློག་པ་དང་། ཀུན་ཆུབ་པར་བྱེད་པ་དེ་ལ་ཡོངས་ཀྱིས་བརྙས་པར་འགྱུར་ཤིན་ཏུ་ཡོངས་ཀྱིས་བརྙས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གང་སེམས་ཅན་དེ་དག་གིས་ཚེ་རབས་སྔ་མ་ལ་མི་དགེ་བའི་ལས་བྱས་ཏེ། གང་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དེ་དག་ཚེ་འདི་ལ་ཡོངས་ཀྱིས་བརྙས་པས་ཚེ་རབས་སྔ་མའི་ལས་མི་དགེ་བ་དེ་དག་འབྱང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བཤད་དོ། །

《三百頌》說：「善現！善男子、善女人能於如是經典憶念受持讀誦、究竟通利，彼被輕賤、極為輕賤，所以者何？彼等有情，於宿世中造不善業，將墮惡道，彼等今世被輕賤故，宿世諸不善業皆悉消滅」等。

ཁ་ཅིག་འདི་སྐད་དུ་སྡིག་པའི་ལས་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་པོ་དག་ནི་བཤགས་པ་ལ་སོགས་པའི་མཐུས་བྱང་བར་འགྱུར་གྲང་ན། མཚམས་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ལྕི་བ་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་འབྱུང་བ་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་དག་ཀྱང་ཡོད་དོ། །དེའི་ལན་དུ་མ་སྐྱེས་དགྲ་ལ་སོགས་པས་མཚམས་མེད་པ་བྱས་པས་བསམ་པ་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་པོ་དང་ཆེན་པོའི་རིམ་པས་མནར་མེད་པར་[67-1271]བསྐལ་པ་ཆུང་ངུའམ་ཉུང་ངུའམ་ཕྱེད་དུ་གནས་པར་འགྱུར་བ་ལས་དེ་དག་ཕྱིས་ཤིན་ཏུ་འགྱོད་པའི་མེས་གདུངས་པའི་སེམས་ཀྱིས་འགྱོད་ནས་བཤགས་པའི་མཐུས་ལས་དེ་བསྲབས་པར་གྱུར་ཏེ། གང་པོ་ལོང་བརྡབས་པའི་དུས་ཙམ་དུ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་འབྲས་བུ་མྱོང་བར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་གསུངས་ན་དེ་ཅི་དེ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་ལས་རྣམས་ཤིན་ཏུ་རྩ་བ་ནས་འབྱུང་བ[26]ར་མི་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ་འགྱུར་རོ། །ཅི་སོག་མ་གཅིག་ཆོད་པས་སོག་མ་ཀུན་བརྡབས་པར་འགྱུར་རམ།

有些人這麼說：「雖然透過懺悔罪障等力量將能夠消除輕微與中等的罪業，可是要如何能將無間等諸重罪畢竟根除？」對此說明如下：「未生怨王等由於造作無間業，透過下品、中品、上品意樂次第，應當要住於無間地獄歷經小劫、少劫或半劫，後來由於被猛烈懊悔之火所逼迫的心感到後悔，然後以懺悔力得以減輕那些業。即經中所說：「將僅於皮球落地的時間內領受苦果」。為什麼僅透過那〔皮球落地的時間內領受該業果〕就不是完全根除業嗎？〔答：〕不對，也就是說是〔完全根除〕。〔僅剩下〕一犁未耕〔的田地〕，不就是完全已耕〔的田地〕 ？

གང་གསུངས་པ། བསྐལ་པ་བརྒྱ་དག་ཏུ་ཡང་། །ལས་རྣམས་ཆུད་ཟར་མི་འགྱུར་ཏེ། །ཚོགས་དང་དུས་དང་ལྡན་པ་ན། །ལུས་ཅན་རྣམས་ལ་འབྲས་བུར་སྨིན། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་ཇི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་ཞེ་ན། རྣམ་པར་འགྱོད་པ་ལ་སོགས་པ་སྤྱོད་པའི་མཐུས་ལས་གང་དག་མངོན་པར་མ་སྦྱངས་ཤིང་བསྲབས་པར་མ་བྱས་པ་དེ་དག་ནི་བཤད་པའི་ཆོས་འདི་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་གསུངས་པ། མི་ཤེས་པས་ནི་སྡིག་པ་ཆུང་བྱས་འོག་ཏུ་འགྲོ། །མཁས་པས་ཉེས་པ་ཆེ་བྱས་ཀྱང་ནི་ཡང་བར་འགྱུར། །བསྒྲོངས་པའི་ལྕགས་ནི་ཆུང་ཡང་ཆུ་ཡི་འོག་ཏུ་འབྱིངས། །དེ་ཉིད་སྣོད་དུ་བྱས་ན་ཆེ་ཡང་སྟེང་ན་འཕྱོ། །ཞེའོ། །

問：那要怎麼理解經中說：「縱百俱胝劫，諸業不失壞，合會時節至，果熟於有情」等？〔答：〕應當知道此處所說的法（諸業）是，除了透過徹底懊悔的力量

[26] 參照《世親釋》、《莊嚴賢釋》此處皆為 ཕྱུང།（漢譯為拔除，其中 ཕྱུང་བ། 為 འབྱིན་པ། 的過去式）。故此處依文義應為 དབྱུང་།（འབྱིན་པ། 的未來式）的誤植。

以外所無法清淨且無法減少的所有那些〔業〕。同樣地，經論也說：「愚造小惡亦下墮，智造大惡亦減輕，鐵丸雖小沉入水，若製為盂重亦浮。」。

ངེས་པར་མི་སྨྱོང་བའི་དུས་གསུམ་གྱི་སྡིག་པའི་ལས་བགྲང་བ་ལས་འདས་པ་དེ་ཡང་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ཕྱོགས་བཅུ་ཀུན་དུ་སྐད་ཅིག་གིས་འཁོར་བའི་མཐའི་བར་དུ་རྒྱུན་དུ་ངན་སོང་གསུམ་དུ་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཕན་པ་དང་བདེ་བའི་ཕྱིར་དེ་དག་གི་རིས་དང་རྒྱ་དང་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་དང་ཚད་རྣམས་ཐ་དད་པར་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་སྨིན་པར་གདོན་མི་ཟ་བར་རོ་སྨྱོང་བར་མི་བྱེད་དོ། །དགེ་བའི་ལས་ཀྱིས་ཀྱང་སོགས་པ[27]འི་འབྲས་བུ་སྨིན་པར་བྱ་ནུས་པའི་མཐུ་འདི་ལྟར་ཡོངས་སུ་འབྱུང[28]་ངོ་། །ཇི་ལྟ་ཞེ་ན། འབྲས་བུ་རྣམ་པར་སྨིན་པར་འགྱུར་བ་ལས་བྱང་ཆུབ་ཉིད་དུ་སྨོན་[67-1272]ལམ་གྱི་མཐུས་བསྔོས་ཤིང་། གདོན་མི་ཟ་བར་བྱེད་པའོ། །གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་མི་གཡོ་བའི་ལས་བསམ་གཏན་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་རྒྱུ་དེའི་སྟོབས་ཉིད་ཀྱང་དེ་ལས་བཟློག་སྟེ། ལས་ལ་དབང་བས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་གར་དགའ་བར་སྤྱོར་བ་སྟེ། འདི་ནི་དག་པར་བྱེད་པའོ། །

那超越數量不確定受報的三世罪業也由於業的緣故，勢必成熟為它們的種姓、標記、顏色、形狀與質量等不同的果，因為在一剎那間利益安樂十方三世盡輪迴際恆常生於三惡道的諸有情之故，將能夠不受報。透過善業能讓輪迴果報成熟的力，也要這樣完全清除。問：如何做？〔答：〕即將成熟的業果，以菩提誓願的力迴向且決定無疑。也要阻擋那行於色與無色界的不動業，也就是那等持於靜慮中的因。透過掌握業而雀躍地實踐利益有情，也就是這裡清淨〔業力的意義〕。

ཉོན་མོངས་སྟོབས་རྣམས་ཀུན་དུ་འཇོམས་པར་བྱེད། །ཅེས་བྱ་བ་ནི་ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་སྨོན་རྨོངས་པར་བྱེད་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་སྟེ་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའོ། །དེ་དག་གི་སྟོབས་ལྷག་པར་ཆེ་བས་དེའི་མཐུས་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་རིགས་པ་དང་མི་རིགས་པ་དང་། ཕན་པ་དང་། མི་ཕན་པ་དང་། ཟློ་བ་དང་ཡང་བ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་མི་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་ལ་མི་གཙང་བ་ལ་སོགས་པ་བསྒོམས་པས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ལམ་གྱིས་ཡོངས་སུ་སྤྲངས་པ་སྟེ། མངོན་པར་གཞིལ་བའོ། །མདོར་ན་ཉོན་མོངས་པ་ལ་དབང་བས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་དངོས་པོར་འགྱུར་བའོ། །

「**摧滅一切煩惱力**」即能扭曲迷惑身與心續者就是煩惱，也就是貪〔嗔癡〕等。那些〔煩惱〕特別強大緣故，其力量使得完全不知道對一切眾生合不合理、利不

---

[27] 參照《龍樹釋》、《世親釋》此處皆為 སྲིད་པ།（漢譯存在或輪迴）。故此處依文義應為 སྲིད་པ། 的誤植。
[28] 參照《龍樹釋》、《世親釋》、《莊嚴賢釋》此處分別為 དག་སྦྱོང་།（漢譯為清淨）འབྱིན།。故此處依文義應為 འབྱང་།（漢譯為清淨） 或 དབྱུང་།（འབྱིན་པ། 的未來式）的誤植。

利益與輕重等。透過對它（煩惱）修不淨觀等，以世間道完全淨除摒除〔煩惱〕。總之，透過對掌控煩惱，〔讓煩惱〕變成菩提分。

བདུད་ཀྱི་སྟོབས་རྣམས་སྟོབས་མེད་རབ་བྱེད་ཅིང་། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་བདུད་ནི་ལྷའི་བུ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་དག་གི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པའི་བར་ཆད་བྱེད་ནུས་པ་དེ་ལ་མངོན་པར་ཤེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྟོབས་མེད་པ་དང་། མཐུ་མེད་པ་དང་། གནས་མེད་པར་བྱེད་པའོ། །

就「令諸魔力成無力」而言，魔即是天子〔魔〕等。那些力能造成菩薩行的中斷，透過神通力令其失去力量、失去效力及不存在。

བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྟོབས་ཀུན་རྫོགས་པར་བགྱི། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྟོབས་ནི་གཉེན་པོའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྣམས་ཀྱིས་མི་ཚུགས་ཤིང་། མངོན་པར་འདུ་ཤེས[29]་མི་བྱེད་པའོ། །དེ་དག་ཀུན་མ་ལུས་པར་རྫོགས་པར་བྱ་བ་ནི་གོང་དུ་བཤད་པའི་རྫུ་འཕྲུལ་ལ་སོགས་པ་སྟོབས་བཅུ་བཤད་པ་དང་། གོང་དུ་སྨོས་པའི་གཉེན་པོ་རྣམ་གསུམ་སོ། །

「普賢行力令圓滿」即普賢行力不被諸對治的不順分所侵害且使〔不順分〕當下無作用。那些一切所盡無餘地圓滿者是解說上述神變等十力，以及上述第十三行相「對治」。

（14）透過業的所做細分

[67-1273]གང་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལས་ནི་རྣམ་པ་བཅུ་བཞི་པ་སྟེ། ལས་དེ་ཡང་རྣམ་པ་བརྒྱད་དོ། །ཞིང་རྣམས་རྒྱ་མཚོ་རྣམ་པར་དག་བྱེད་ཅིང་། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། ཞིང་རྣམས་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རྒྱ་མཚོ་བདེ་བ་ཅན་དང་པད་མོ་ཅན་ལྟར་དག་པར་བྱེད་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་འཁོར་བ་ན་རྒྱུ་ཉོན་མོངས་པའི་ལྕགས་སྒྲོག་གིས་བཅིངས་པའི་སེམས་ཅན་རྒྱ་མཚོ་སྙིང་ལ་རྫུ་འཕྲུལ་དང་ཀུན་བརྗོད་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་མགུ་བར་བྱས་ནས་རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་གྱིས་སྐད་ཅིག་ཏུ་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱེད་པའོ། །

任何菩薩的業都是第十四行相，而其業也有八種。「普能嚴淨諸剎海」等偈頌也分兩項。又問：它內容是甚麼呢？〔答：〕「諸剎海」等，也就是令諸佛剎海清淨猶如極樂〔淨土〕與蓮花〔淨土〕。同樣地，以神變示導與記心示導兩種方式，令在輪迴中被煩惱因的鐵鍊鎖束縛的如海有情恭敬後，以教誡示導令一剎那間完

[29] 依 P、N 應無 ཤེས。

全解脫。

ཆོས་རྣམས་རྒྱ་མཚོ་རབ་ཏུ་མཐོང་བྱེད་ཅིང་། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་རྒྱ་མཚོ་སྙེད་དང་། བཤད་པའི་ཆོས་རྒྱ་མཚོ་སྙེད་ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་གིས་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་ཡང་མཐོང་བར་བྱའོ། །ཤེས་པར་བྱ་བ་མཐའ་ཡས་པས་ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་མཐའ་ཡས་པ་སྟེ། དེ་བས་ན་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། རབ་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་སྟེ། རྟོགས་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། །སྤྱོད་པ་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་དང་། བཟང་པོ་སྤྱོད་པ་གཉིས་དམིགས་ཀྱིས་མ་ཕྱེ་བས་ན་གཉི་ག་གཟུང་བར་རིག་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སྒྲུབ་པ་སྟེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་སོ། །བཟང་པོ་སྤྱོད་པ་ཡང་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པ་དང་བདེ་བར་བྱེད་པ་སྟེ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་སོ། །བཟང་པོ་སྤྱོད་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་གཉི་ག་ཡང་བྱང་ཆུབ་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི། མངོན་སུམ་དང་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་པ་[67-1274]ཙམ་ཞིག་བྱེ་བྲག་ཡོད་དོ། །སྤྱོད་པ་རྒྱ་མཚོ་དག་མངོན་པར་ཤེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་མ་རེ་རེས་རྣམ་པར་དག་པར་བྱེད་པ་ནི་དྲི་མ་མེད་པར་བྱེད་པའོ། །སྨོན་ལམ་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐད་ཅིག་མ་རེ་རེ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མཐུས་རྫོགས་པར་བྱེད་པའོ། །སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་ཕྱོགས་བཅུ་ནས་མཆོད་པའི་སྤྲིན་གྱིས་ནམ་མཁའ་ཁྱབ་པར་སྐད་ཅིག་གིས་རབ་ཏུ་མཆོད་པའོ། །བསྐལ་པ་རྒྱ་མཚོར་མི་སྐྱོ་སྤྱད་པར་བགྱི། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་སྐྱོ་བའི་ཡིད་ཀྱིས་སོ། ། །

「悉能觀察諸法海」即以慧眼在每一剎那間照見所證的如海之法與闡述的如海之法。由於所知無量，智也無量；因此稱為「本智海」。「普令證悟」即應澈悟，換句話說就是證悟。「修行海」即菩薩行與普賢行兩者，不特別分〔修行海〕的話，應當認定為〔上述〕兩者。其中，菩提行是成就諸佛之法，也就是智慧資糧。普賢行是能利益安樂一切眾生，也就是福德資糧。普賢行與菩提行兩者雖然也能成就菩提，卻有直接與間接的分別。諸修行海是透過神通力以每一剎那能完全清淨者，即能令無垢者。「願海」是每一剎那間以戒律與三昧力令圓滿者。以十方供雲剎那間遍虛空地普遍供養「佛海」。「行持無倦經劫海」即以無疲厭的心意〔做〕。

（15）透過隨學迴向細分

I.隨學如來的迴向

སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྗེས་སུ་སློབ་པར་བསྔོ་བ་ནི་རྣམ་པ་བཅོ་ལྔ་པ་སྟེ། དེ་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་སོ། །དེ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྗེས་སུ་སློབ་པར་བསྔོ་བ་གང་ཞེ་ན། གང་ཡང་དུས་གསུམ་གཤེགས་པའི་རྒྱལ་བ་ཡི། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་

པ་སྟེ། གང་རྒྱལ་བ་དུས་གསུམ་དུ་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དང་སྨོན་ལམ་གྱི་ཁྱད་པར་དེ་དག་ཐམས་ཅད་བདག་གིས་མ་ལུས་པར་རྫོགས་པར་བགྱིའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཡོངས་སུ་རྫོགས་ཤིང་རབ་ཏུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །བཟང་པོ་སྤྱོད་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཟང་པོ་སྤྱོད་པས་སོ། །བྱང་ཆུབ་སངས་རྒྱས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སངས་རྒྱས་པར་བྱ་བའོ། །

迴向佛與菩薩的隨學為第十五行相。問：其中迴向如來的隨學內容是甚麼呢？〔答：〕「所有三世諸勝者」等，即所有三世諸聖者特殊的菩提行與誓願「願我圓滿盡無餘」，也就是應當完全圓滿並完全證悟。「以普賢行」即透過普賢行。「悟菩提」即於無上菩提中成佛。

II.隨學菩薩的迴向

ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དང་ཞིང་དང་སྨོན་ལམ་རྣམས་རྣམ་པར་དག་པས་འཕགས་པ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་སློབ་པར་བསྔོ་བ་སྟེ། ཚིགས་བཅད་གསུམ་མོ། །དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་བཟང་པོ་སྤྱོད་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཇི་སྙེད་པ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་ཇི་སྙེད་པ་དང་། [67-1275]མདོར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་པ་ཇི་སྙེད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་ནི་འཕགས་པ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྟེ། དེ་བས་ན་སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །དེ་ལྟར། རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོ་ནི། འཕགས་པ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའོ། །

以完全清淨諸身口意行、剎土與誓願等迴向隨學聖者普賢等諸菩薩，有三偈頌。又問：它內容是甚麼呢？〔答：〕「嫡長子」等。凡是諸菩薩的普賢行、以及如是菩薩盡所有的解脫、盡所有的三昧，以及歸納為菩薩盡所有功德等，那些一切的究竟即是普賢菩薩，因此稱「嫡長子」等。同樣的「一切勝者嫡長子」即是聖者普賢菩薩摩訶薩。

མཁས་པ་དེ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ཉིད་ལ་མཁས་པའོ། །མཚུངས་པར་སྤྱད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐུན་པར་སྤྱད་པ་སྟེ། ཇི་ལྟར་བསྟན་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བར་བྱ་བའོ། །ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱང་རྣམ་དག་ཅིང་། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་ཞིང་རྣམས་རྣམ་པར་དག་པ་སྟེ། བསྔོ་བ་བཟང་པོ་མཁས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཕགས་པ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་མཁས་པའོ། །ཅི་འདྲ་བར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་པར་རོ། །དེ་འདྲར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་འདྲ་བར་བདག་ཀྱང་གྱུར་ཅིག་པའོ། །མཚུངས་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདྲ་བར་རོ། །

「與彼智者」為善巧於自性者。「同行故」即一同實踐，也就是應於每一剎那間完全迴向如是所說的這一切善根。「身語意亦悉清淨」即完全清淨身語意等行持，並且完全清淨諸剎土。然後，「迴向〔隨〕普賢智者」即聖普賢智者。「隨」即如是。「則」即願我也像他一樣。「同等」即相似。

ཀུན་ནས་དགེ་བ་བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་དང་བར་དུ་དགེ་བའོ། །འཇམ་དཔལ་གྱི་ནི་སྨོན་ལམ་སྤྱོད་པར་བགྱི། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚད་མེད་པ་འཇམ་དཔལ་གྱི་སྨོན་ལམ་སྤྱོད་པར་ཤོག་ཤིག་པའོ། །དེའི་སྨོན་ལམ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། གཞུང་ལས། འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་ནམ་མཁའ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱལ་པོར་གྱུར་པའི་ཚེ་འཁོར་བ་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་དང་བྲལ་བ་ཇི་སྲིད་པ་དེ་སྲིད་དུ་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཚད་མེད་པའི་ཕན་པ་སྤྱད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྣམས་སོ། །

「行持極善普賢故」及初、中、後皆善。「行持妙吉祥誓願」即應當願行持無量妙吉祥的誓願。問：其誓願為何？〔答：〕經中說「聖妙吉祥在成為虛空王時說：『盡離始終的輪迴間，皆同樣地實踐利益無量諸眾生』等諸廣大〔願〕。」

མ་འོངས་བསྐལ་པ་ཀུན་དུ་མི་སྐྱོ་བར། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་འོངས་པའི་བསྐལ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མ་ལུས་པར་མི་སྐྱོ་བའི་ཡིད་ཀྱིས་གཞན་དུ་མི་སེམས་པར་སངས་རྒྱས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་[67-1276]གི་བྱ་བའི་ལས་མ་ལུས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་ཞིང་རབ་ཏུ་བསྒྲུབ་པར་བགྱིའོ། །

「未來際劫恆無倦」即在一切盡無餘的未來劫中以不厭倦的心，不顧及其他地完全圓滿且究竟成就諸佛與菩薩們所行盡無餘的事業。

（16）透過總攝細分

སྤྱོར་བ་དང་ཡོན་ཏན་དང་སྤྱོད་པ་དང་གནས་དང་ཚད་མེད་པའི་ཁྱད་པར་བསྡུ་བ་ནི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་པ་སྟེ། དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། སྤྱོད་པ་དག་ནི་ཚད་ཡོད་མ་གྱུར་ཅིག །ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །བདག་གི་སྤྱོད་པ་ཡང་ཚད་ཡོད་མ་གྱུར་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཚད་མེད་པར་གྱུར་ཅིག་པ་སྟེ། ཚད་མེད་པའི་སྤྱོད་པ་དང་། ཚད་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་གནས་པས་དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམ་པར་སྤྲུལ་པའི་འཕྲུལ་གྱི་ཡ་མཚན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་གྱུར་ཅིག་པའོ། །དེའི་བྱེ་བྲག་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་སྟེ། དེ་ཡང་བརྒྱད་པའོ། །

總結修行、功德、行持、安住與無量的差別為第十六行相，又問：它內容是甚麼呢？〔答：〕「願諸修行無有量」等。我的修行也「無有量」即願〔我的修行〕變成無量，也就是透過安住於無量的修行與吳量的功德，願能同樣地遍知佛菩薩

一切神奇的幻化神變。以上為十六行相。以上也是第八個〔綱要〕。

4.結行

（1）普賢行願之邊際

ད་ནི་དེའི་མཐའ་སྟེ་རྣམ་པ་དགུ་པའོ། །བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་མཐའ་དེ་ཡང་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་དཔེར་བརྗོད་པ་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། ནམ་མཁའི་མཐར་ཐུག་གྱུར་པ་ཇི་ཙམ་པ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །ཇི་ཙམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་མཁའི་མཐའ་ཇི་ཙམ་པ་སྟེ། ནམ་མཁའི་མཐའ་ཙམ་དུ་གྱུར་ཅིག་པའོ། །སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་མཐའ་ཇི་ཙམ་པ་དང་། འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་མཐའ་ཇི་ཙམ་པར་བདག་གི་བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་མཐའ་ཡང་དེ་ཙམ་དུ་གྱུར་ཅིག་པའོ། །ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་ཡོངས་སུ་ཟད་ཅིང་ཐུག་པ་མེད་དེ། དེ་ལྟར་བདག་གི་སྨོན་ལམ་འདིའི་མཐའ་ཡང་ཟད་ཅིང་ཐུག་པ་མེད་པར་གྱུར་ཅིག་པའོ། །

現在〔說明〕第九個〔綱要〕。那普賢行願的邊際又分為虛空等四個譬喻。又問：它內容是甚麼呢？〔答：〕「乃至虛空邊際盡」等。「乃至」即虛空邊際有多少，則願〔普賢行願〕就成為虛空邊際〔所能容納的數量〕。乃至一切有情邊際盡、諸眾生的業煩惱的邊際盡，願我〔所發〕普賢行願的邊際也就跟那些一樣。就虛空等來說，是無法完全被窮盡的；同樣地，願我誓願的邊際也無法被窮盡。

（2）誓願功德

I.擁有現世的功德利益

（I）能獲得殊勝福德

སྨོན་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ནི་རྣམ་པ་བཅུ་པ་སྟེ། ཚེ་འདི་དང་ཕ་རོལ་གྱི་རྣམ་[67-1277]པ་གཉིས་སོ། །དེ་ལ་ཚེ་འདིའི་ནི་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། བསོད་ནམས་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོངས་སུ་སྡུད་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཐོང་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་སྐལ་བ་མཐུན་པ་ཐོབ་པ་དང་། ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་འབྱང་བ་རྣམས་སོ། །

誓願功德為第十個〔綱要〕，也就是此生與來世〔的功德〕兩行相。其中，此生也有四項如下：總攝特殊福德、見到如來、獲得與菩薩同分福緣以及清淨業障等。

དེ་དངོས་པོ་ཆེ་བ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། ལྷ་ཚོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་བསྔུ་བ་དང་། ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་དཔེ་དང་། གང་གིས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྨོན་ལམ་འདི་ལ་དད་པས་བསོད་ནམས་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོངས་སུ་སྡུད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཡང་གང་

ཞེ་ན། གང་ཡང་ཕྱོགས་བཅུའི་ཞིང་རྣམས་མཐའ་ཡས་པ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །འདི་ལྟར་རིགས་ཀྱི་བུ་ཕོའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་གང་གིས་ཕྱོགས་བཅུ་མཐའ་ཡས་པ་མུ་མེད་པ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རྣམས་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་ཚོགས་དང་། ན་བཟའ་དང་། གླ་རེ་དང་། གདུགས་དང་། རྒྱལ་མཚན་དང་། བ་དན་དང་། རིན་པོ་ཆེའི་དྲིལ་བུའི་ཕྲེང་བ་དང་སྤོས་དང་། མེ་ཏོག་དང་། བདུག་པ་དང་། མར་མེ་དང་། ཕྲེང་བ་ལ་སོགས་པ་དང་། སིལ་སྙན་མིའི་ལས་འདས་པ་འཕྲུལ་གྱི་རྒྱན་རྣམས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་བརྒྱན་པ་དང་། མིའི་མ་ཡིན་པའི་འཕྲུལ་གྱི་ཞལ་ཟས་རོ་ལྡ་བརྒྱ་དང་ལྡན་པ་མཆོག་ཏུ་བདེ་བ་བསྐྱེད་པ་རྣམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གི་རྡུལ་དང་མཉམ་པའི་བསྐལ་པར་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་གསོལ་ཞིང་ཕུལ་བ་བས། གང་གིས་བསྔོ་བའི་རྒྱལ་པོ་འདི་ཐོས་ནས། །ལན་ཅིག་ཙམ་ཡང་དད་པ་བསྐྱེད་པ་ནི། །ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འདི་ནི་འདི་ཉིད་དོ་ཞེས་ངེས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་མཆོག་གི་རྗེས་སུ་རབ་མོས་ཤིང་། །ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཞུགས་པ་དེས་སྔ་མའི་སྦྱིན་པའི་བསོད་ནམས་བས་འདིའི་བསོད་ནམས་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ། །

其中，以廣大的事物、總攝各種事物、殊勝刹土的譬喻與一切都為了獲得菩提故，相信此誓願者將能完全總攝殊勝福德，又問：它內容是甚麼呢？〔答：〕「所有十方無邊刹」等。比起像這樣任何善男子或善女人於十方無邊諸佛刹土以各種珍寶、衣服、華蓋、傘蓋、勝幢、旌幡、寶鈴鐺鍊、香、花朵、薰香、燈、鬘與鐃鈸等諸超越人為的幻化莊嚴作為裝飾，並且在等佛刹塵劫中以諸能生勝樂的非人為之幻化百味珍饈奉獻供養給佛世尊，「若有於此勝願王，一經於耳能生信」〔更為殊勝〕，「此」即對「此本身〔普賢行願〕」生決定，又問：它內容是甚麼呢？〔答：〕「求勝菩提心渴仰」即比起過去布施的福德，那入大乘者〔造作〕此（相信普賢行願的〕福德更為殊勝。

（II）見到如來

[67-1278] སྡིག་པའི་གྲོགས་པོ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཐོང་བ་སྟེ། དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། དེས་ནི་ངན་སོང་ཐམས་ཅད་སྤང་བར་འགྱུར། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །དེས་སྤང་བར་བྱ་བ་ནི་སྡིག་པ་དང་ངན་སོང་གསུམ་མོ། །དེས་ནི་གྲོགས་པོ་ངན་པ་སྤང་བར་འགྱུར། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་མི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་སོ། །འཆི་བའི་ཚེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་སྣང་བ་མཐའ་ཡས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་ཡང་དེས་མྱུར་དུ་གདོན་མི་ཟ་བར་མཐོང་བར་འགྱུར་ཏེ། གང་གིས་མཐོང་ཞེ་ན། གང་གིས་འདི་ལྟར་བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་འདིའི་དོན་དང་ཚིག་བཅས་པར་སེམས་ཀྱིས་ཆུབ་པའོ། །

透過完全捨棄罪惡的朋友而見到如來。又問：它內容是甚麼呢？〔答：〕「彼將

斷除諸惡趣」等。彼所斷除者是罪業與三惡趣。「彼皆斷除諸惡友」即聲聞等諸非善知識。臨終時也因此得以迅速毫無猶疑地得以見到那世尊無量光如來。問：誰能見到？〔答：〕像這樣用心徹底通達這普賢行願的意義與詞句者。

（III）獲得與菩薩同分的福緣

ཚེའི་འཚོ་བ་དགེ་བ་ཐོབ་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་སྐལ་བ་མཐུན་པ་ཐོབ་པ་སྟེ་དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། དེ་གང་རྙེད་པ་རབ་རྙེད་བདེ་བར་འཚོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །བླ་ན་མེད་པའི་སྨོན་ལམ་རིན་པོ་ཆེ་ཐོབ་པ་ནི་རབ་ཏུ་རྙེད་པ་སྟེ། བདེ་བར་འཚོ་བ་རྙེད་པ་ཡང་སྨོན་ལམ་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ལྟ་བུ་ཐོབ་པས་སོ། །དེ་ལྟ་བས་ན་ཚེའི་མཆོག་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །མི་ཚེ་འདིར་ཡང་དེ་དག་ལེགས་པར་འོང་། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགེ་བར་འོངས་པའོ། །ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་དེ་ཡང་ཅི་འདྲ་བར། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལྟར་རིང་པོར་མི་ཐོགས་པར་འགྱུར་བའོ། །

獲得安樂壽命即獲得與菩薩同分福緣，又問：它內容是甚麼呢？〔答：〕「獲彼善得安樂壽」等。獲得無上誓願寶即是即是善德，而獲得安樂壽也是由於獲得這樣的誓願寶。因此，將獲得應得到安樂壽的情況。「彼等善來此人生」即臻至賢善。「彼亦如同普賢尊」即像〔普賢菩薩〕一樣將久遠地成為無礙。

（IX）盡除業障

ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ཡོངས་སུ་འབྱུང་བའི་ཡོན་ཏན་ནི་རྣམ་པ་བཞི་པ་སྟེ། དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། མཚམས་མེད་ལྔ་པོ་དག་གི་སྡིག་པ་རྣམས། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །སྡིག་པ་མཚམས་མེད་པ་ལྔ་ནི་མ་བསད་པ་ལ་སོགས་པའོ། །གང་གིས་མི་ཤེས་དབང་གིས་བྱས་པ་དག །ཅེས་བྱ་བ་ནི་མི་ཤེས་པའི་རྩ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་གཞན་དག་ལ་ཡང་མི་ཤེས་པའི་དབང་[67-1279]གིས་ཞེས་བྱ་བའོ། །དེའི་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་འདི་གོང་མ་བཞིན་དུ་བཟུང་ནས་དད་པའི་ཆུས་སེམས་བརླན་པར་བྱས་ཏེ་བརྗོད་པ་དང་། འཆད་པ་དང་། མོས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཀློག་པ་དང་། འཆང་བ་དང་། སྒོམ་པ་རྣམས་བྱས་ན་མཚམས་མེད་པའི་སྡིག་པ་ཡང་མྱུར་དུ་མ་ལུས་པར་ཡོངས་སུ་བྱང་བར་འགྱུར་རོ། །

完全清除業障的功德是第四項。又問：它內容是甚麼呢？〔答：〕「五無間獄諸罪愆」等。五無間罪即殺母等〔罪業〕。「皆因無知而造作」即由於根本上的這個無知而產生之故，貪欲等其他〔罪愆〕也「因無知」〔而產生〕。如上所述地受持他（普賢菩薩）的普賢行願後，以信心的水浸潤心靈，而詮釋、講說、令信解、讀誦、憶念、修習等的話，也將盡無餘地完全清除五無間罪。

II.擁有來世的功德利益

ཚེ་ཕྱི་མའི་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། རྒྱུས་བསྡུས་པ་དང་འབྲས་བུས་བསྡུས་པའོ། །

來世的〔功德〕也有兩項，也就是屬於因〔的功德〕、屬於果〔的功德〕。

（I）屬於因的功德利益

དེ་ལ་རྒྱུས་བསྡུས་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་དང་། མཚན་དང་དཔེ་བྱད་ཀྱིས་ལུས་བརྒྱན་པ་དང་། ནད་མེད་པའི་མཆོག་གི་མཚན་རྣམས་ཏེ། དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། ཡེ་ཤེས་དང་ནི་གཟུགས་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་པ་སྟེ། སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པའོ། །གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་ཡིད་འཕྲོག་པའོ། །མཚན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་མཚན་སུམ་ཅུ་གཉིས་དབུའི་གཙུག་ཏོར་ལ་སོགས་པའོ། །མཚན་གྱི་འཁོར་དཔེ་བྱད་ཡིན་པས་ན་དེ་དང་ཡང་ལྡན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །རིགས་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྲམ་ཟེ་དང་རྗེའུ་རིགས་ལ་སོགས་པ་གཞན་དག་ཀྱང་ངོ་། །ཁ་དོག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རུས་ཆེན་པོ་བཙུན་པ་རྣམས་སོ། །ལྡན་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་དང་ལྡན་པའོ། །འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལྟར་འགྱུར་བའོ། །བདུད་དང་མུ་སྟེགས་མང་པོས་དེ་མི་ཐུབ། །ཅེས་བྱ་བ་ནི་བདུད་མང་པོ་དང་མུ་སྟེགས་ཅན་མང་པོས་མི་ཚུགས་ཤིང་ཟིལ་གྱིས་མི་ནོན་པའོ། །མཆོད་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཁམས་གསུམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཆོད་པར་གྱུར་ཅིག་པ་སྟེ། གང་གིས་ཀུན་དུ་བཟང་པོའི་སྤྱོད་པ་སྨོན་ལམ་འཛིན་ཅིང་སྟོན་པའོ། །

其中，屬於因〔的功德〕是以智慧、相、隨形好等莊嚴身者，以及最勝的這個無病惱特徵等。問：它內容是甚麼呢？〔答：〕「智慧容色」等。智慧即一切行為都帶有覺知。容色即迷人的容貌。「相」即大士夫的頂髻等三十二相。因為隨形好附屬於相，所以應當理解〔相〕也具有它〔隨形好〕。「種」即婆羅門與商賈等族群，其他族群也〔包含在內〕。「姓」即諸大尊貴家族。「俱」即具有一切。「成」即成為同樣的。「諸魔外道不能摧」即魔眾與眾外道所不能侵損且不能制伏。「應供」即成為三界所供養者，這都是因為受持開示普賢行願。

（II）屬於果的功德利益

[67-1280]འབྲས་བུས་བསྡུས་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོར་སོང་བ་དང་། སེང་གེའི་གདན་ལ་བཞུགས་པར་བསྟན་པ་དང་། བདུད་རྣམས་རབ་ཏུ་བཏུལ་བ་དང་། མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་ཤིང་དབང་དྲུང་དུ་དེ་མྱུར་འགྲོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བཟང་པོ་སྤྱོད་པ་བླ་ན་མེད་པ་འདིས་ཤིན་ཏུ་བསགས་པའི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་མྱུར་དུ་འགྲོའོ། །བྱང་ཆུབ་ཤིང་དབང་དྲུང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་

ཆུབ་ཤིང་དབང་གི་དྲུང་དུའོ། །སོང་ནས་ཀྱང་སྐྱིལ་མོ་ཀྲུང་བཅས་ཏེ་སེང་གེའི་གདན་ལ་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་བདེ་ཞིང་ཕན་པའི་ཕྱིར་འདུག་ནས་བདུད་སྡེ་དང་བཅས་པར་བཏུལ་ཏེ། དེ་ནས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སངས་རྒྱས་ནས་བླ་ན་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བར་མཛད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ།

屬於果〔的功德〕即往詣菩提道場、示現坐於獅子座、完全降伏魔眾、現正覺以及轉法輪等行誼。問：它內容是甚麼呢？〔答：〕「速詣菩提樹王前」等，即以此無上普賢行所累積的福德與智慧資糧迅速前往〔菩提樹王下〕。「菩提樹王前」即是菩提樹王的跟前。換句話說，到了〔菩提樹王下〕之後也為了利益安樂一切眾生安住在獅子座上結跏趺坐，降伏魔軍與眷屬之後，於無上正等正覺中成佛，然後轉無上法輪。

（III）總結世、出世間功德利益

མདོར་ན་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡོན་ཏན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་མ་ལུས་པར་བསྟན་ཏོ། །དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། གང་ཡང་བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་འདི། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །གང་གིས་བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་འདི་འཆང་བ་དང་། སྟོན་པ་དང་། ཀློག་པའི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ནི་སུ་གང་གིས་ཤེས་ཤེ་ན། ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་གཞན་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གཙོ་བོ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མཁྱེན་ཏེ། སྨོན་ལམ་རིན་པོ་ཆེའི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ཇི་ལྟར་མཁྱེན་ཅེ་ན། བྱང་ཆུབ་མཆོག་ལ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་མཆོག་གི་འབྲས་བུའོ། །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཡང་མ་ལུས་པར་འདིར་བཤད་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ནི་འདིའི་ཞར་གྱིས་འབྱུང་བར་རིག་པར་བྱའོ། །དེ་[67-1281]བས་ན་སྨོན་ལམ་འདི་ལ་དོགས་པ་དང་སོམ་ཉི་མ་བྱེད་ཅིག་ཅེས་བྱའོ། །

總結開示無餘圓滿世出世間功德。問：它內容是甚麼呢？〔答：〕「若人於此賢行願」等。問：誰知道受持、開示、讀誦此普賢行願的異熟果？〔答：〕不是聲聞獨覺等其他〔果位者所能知道〕，主尊佛世尊才知道。問：〔佛世尊〕所知道誓願寶的異熟果是甚麼？〔答：〕「於勝菩提」即無上勝菩提之果。應當知道此處也無餘地說明了世間圓滿的功德，也就是說應當明白在此處世間圓滿的功德是附帶的方式嶄露的。因此，於此誓願應當沒有疑慮且「勿生疑」。

（三）總結迴向

ད་ནི་བསྔོ་བ་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འཇམ་དཔལ་དཔའ་བོས་ཇི་ལྟར་མཁྱེན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །

現在說明迴向，也就是「如妙吉祥勇猛智」等。

1.菩薩的迴向

འཇམ་དཔལ་གྱིས་ཇི་ལྟར་མཁྱེན་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཀུན་དུ་བཟང་པོས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་སྟེ། དགེ་བའི་ཕུང་པོ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་དེ་དག་གི་རྗེས་སུ་བསྔོ་ཞིང་སློབ་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསྔོ་བའོ། །

猶如妙吉祥與普賢菩薩所領會，也同樣地以這樣一切善蘊迴向與隨學他們（妙吉祥菩薩與普賢菩薩），即菩薩的迴向。

2.如來的迴向

འདི་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བསྔོ་བ་སྟེ། དུས་གསུམ་གཤེགས་པའི་རྒྱལ་བ་བ[30]་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །དུས་གསུམ་གཤེགས་པའི་རྒྱལ་བ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བླ་ན་མེད་པ་མཆོག་ཏུ་བསྔོ་བར་བསྔགས་ཤིང་བསྟོད་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་བདག་གིས་བསྔོ་བ་ནི་བླ་ན་མེད་པ་མཆོག་ཀུན་དུ་བཟང་པོའི་སྤྱོད་པའི་དགེ་བའི་ཚོགས་འདི་ཀུན་ཀྱང་དེ་ལྟར་རོ། །

以下是如來的迴向，也就是「三世一切諸勝者」等。三世一切勝者世尊推崇與讚嘆迴向殊勝無上〔普賢行〕，同樣地我也迴向這一切如同那〔世尊所稱讚者〕一樣的無上殊勝普賢行之善資糧。

3.往生極樂國土

འདི་ལ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ཕྱེད་ཀྱིས་ནི་སྡིག་པའི་སྒྲིབ་པ་སྤོང་བའོ། །ཕྱེད་ཀྱིས་ནི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་མཐུན་པའི་ལུས་ཡོངས་སུ་གཟུང་བའོ། །དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། བདག་ནི་འཆི་བའི་དུས་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །འཆི་བར་བྱེད་པ་ནི་འཆི་བ་སྟེ། འཆི་བའི་དུས་སུ་བཟང་པོ་སྤྱོད་པ་ལ་གང་གིས་བསྒྲིབས་པར་འགྱུར་བའི་སྒྲིབ་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཕྱིར་བསལ་བའོ། །མངོན་པར་མཐོང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་སྣང་བ་མཐའ་ཡས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའོ། །དེར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདེ་བ་ཅན་གྱི་འཇིག་རྟེན་དུ་འགྲོ་བ་ལ་བྱའོ། །དེར་སོང་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདེ་བ་ཅན་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དེར་སོང་བ་སྟེ། ཇི་ལྟར་སྨྲས་པ་བཞིན་སྨོན་ལམ་དུ་གདབ་པ་དེ་ཀུན་བདག་གིས་མངོན་སུམ་དུ་རྫོགས་པར་གྱུར་ཅིག་པའོ། །དེ་དག་མ་ལུས་བདག་གིས་ཡོངས་

[30] 依 P、N 應無 བ།。

སུ་བསྐྲང་། །[67-1282]ཅེས་བྱ་བ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་འདི་ལྟ་བུ་ཕན་པར་བྱ་བའོ། །ཇི་སྲིད་དུ་ཞེ་ན། འཇིག་རྟེན་ཇི་སྲིད་ཅེས་བྱ་བ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་ཇི་སྲིད་པར་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བྱ་བའོ། །

以下半偈為斷除業障、半偈為完全攝受隨順波羅蜜的身體。問：它內容是甚麼呢？〔答：〕「〔願〕我臨欲命終〔時〕」等。臨欲命終即是死亡，也就是死亡時完全淨除那所有能成為障礙普賢行的障礙。「面見」即現前見到世尊無量光。「彼」即是前往極樂世界。「既往生彼已」即往生到那極樂佛土，然後願我得以現前圓滿隨著所說地那樣所發那一切誓願。「我當酬彼盡無餘」即當如是利益一切有情。問：直到甚麼時候？〔答〕「盡諸世間」即直至世間存在期間實踐利益諸眾生。

4.獲得授記、成辦有情利益

ལྷག་མ་ནི་ལུང་བསྟན་པ་ཐོབ་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སྒྲུབ་པ་སྟེ། གང་ཞེ་ན། རྒྱལ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། རྒྱལ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་འཁོར་འདུས་པའོ། །བཟང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཛེས་པའོ། །དགའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡིད་དགའ་བར་འགྱུར་བའོ། །པད྄ྨོ་དམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། པད྄ྨོ་དམ་པའོ། །མཛེས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་ཚོགས་ལས་བྱས་པས་འཚེར་བའོ། །སྐྱེས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མངོན་དུ་བྱུང་བའོ། །ལུང་བསྟན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལུང་བསྟན་པས་ན་ལུང་སྟོན་པ་སྟེ། དུས་འདི་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཆེ་གེ་མོ་ཞིག་ཏུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་འཚང་རྒྱ་བར་ལུང་སྟོན་པ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་སྣང་བ་མཐའ་ཡས་ལས་བདག་གིས་ལུང་བསྟན་པ་མངོན་སུམ་དུ་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་པའོ། །དེར་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་སྣང་བ་མཐའ་ཡས་ལས་ལུང་བསྟན་པ་རབ་ཏུ་ཐོབ་ནས། བྱེ་བ་བརྒྱ་ཕྲག་དུ་མར་སྤྲུལ་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་གྱི་སྤྲིན་གྱིས་ཕྱོགས་བཅུ་ཀུན་དུ་ཁྱབ་པར་སྤྲུལ་ནས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པའི་རྣམ་པ་མང་པོ་གྲངས་མེད་ཚད་མེད་པ་སྐད་ཅིག་གིས་སོ་སོར་ཐམས་ཅད་དུ་བྱེད་པ་སྟེ། བློ་ཡི་སྟོབས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཐུ་ཆེན་པོ་སྟེ། མི་ཆགས་ཤིང་ཐོགས་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། །

其餘是〔說明〕獲得授記與成就利益眾生。問：內容是甚麼呢？〔答〕「勝者眾會」等。「勝者眾會」即匯集如來眷屬。「賢」即美麗。「歡喜」即心變得歡喜。「妙蓮華」即勝妙的蓮花。「妍」是由於各種珍寶造成閃閃發亮。「生」是出生。「授記」即因為是授記，所以是預言，也就是預言「在以下時間裡，於某某世界成如來應供正等正覺」，即想「我從世尊無量光〔那裡〕現前獲得授記」。「此後」即從世尊無量光〔那裡〕獲得授記後，以諸百俱胝幻化神變雲變化遍滿十方後，無

數無量利益一切有情的方式在一剎那間應用在所有各別的〔有情上〕。「以智慧力」即以大智慧力，換句話說即所謂不耽著且不滯礙。

三、流通分：跋記

འཕགས་པ་བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་རྒྱལ་པོའི་བཤད་པ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་མཛད་པ་རྫོགས་སོ།། ||

《聖普賢行願王釋》。親教師陳那著作圓滿。